

Examenreglement

vmbo

Schooljaar 2022-2023

voorlopige vaststelling directeur/bestuurder	04/07/2022	Proces/document eigenaar	E. Voorberg
MR: Personeelsgeleding instemming / advisering /informatie Oudergeleding instemming / advisering /informatie Leerlinggeleding instemming/ advisering /informatie	07/07/2022	Versienummer	12.0
definitieve vaststelling directeur/bestuurder	08/07/2022	Communicatie	
Ingangsdatum	01/08/2022	Website	Ja/ Nee
Evaluatie	n.v.t.	Esdal Drive: Leidinggevenden Medewerkers	Ja/ Nee Ja/ Nee

Examenreglement vmbo, schooljaar 2022-2023

De directeur/bestuurder van Stichting Esdal College, Scholengemeenschap voor openbaar voortgezet onderwijs in Emmen en omstreken (hierna: "het Esdal College");

Optredend als bevoegd gezag van het Esdal College, scholengemeenschap voor vwo, havo en vmbo;

Gelet op [artikel 31](#) van het [Eindexamenbesluit](#);

Gezien het advies van de locatiedirecteuren;

Overwegende dat het Examenreglement vmbo van het Esdal College op een aantal punten bijgesteld dient te worden;

Besluit

per 1 augustus 2022 het geactualiseerde Examenreglement vmbo van het Esdal College vast te stellen

Hoofdstuk I Algemene Bepalingen

Artikel 1: Begripsbepalingen

In dit examenreglement wordt verstaan onder:

afsluitend schoolexamen: het schoolexamen (SE) in die vakken die geen centraal examen (CE) kennen, maar alleen met een schoolexamen (SE) worden afgesloten;

algemene vakken: vakken niet zijnde profielvakken genoemd in [artikel 26h, eerste lid](#), respectievelijk bedoeld in [artikel 26j, eerste lid](#), van het [Inrichtingsbesluit](#), en niet zijnde beroepsgerichte keuzevakken als bedoeld in [artikel 26j](#) van dat besluit;

beroepsgericht keuzevak: beroepsgericht keuzevak als bedoeld in [artikel 10b, zevende lid, onderdeel a](#), of [artikel 10d, zevende lid, onderdeel b](#), van de wet;

beroepsgericht programma: beroepsgericht programma als bedoeld in [artikel 23, eerste lid, onderdeel c, 24, eerste lid, onderdeel c](#), of [25 eerste lid, onderdeel d](#), van de wet;

bevoegd gezag: de directeur/bestuurder van het Esdal College;

CE: centraal examen;

College voor toetsen en examens: College voor toetsen en examens, genoemd in [artikel 2, eerste lid](#), van de [Wet College voor toetsen en examens](#);

cspe: centraal schriftelijk en praktisch examen in een profielvak;

deeleindexamen: een examen in één of meer van de voor het eindexamen voorgeschreven vakken;

digitale examinering: het voorbereiden, afnemen en afwickelen van het centraal examen (CE) in één of meer vakken met gebruikmaking van de daartoe door het College voor toetsen en examens beschikbaar gestelde programmatuur;

eindexamen: een examen ten minste in het geheel van de voorgeschreven vakken;

eindexamen vmbo: een eindexamen dat leidt tot een diploma vmbo voor zover het betreft de theoretische leerweg, de basisberoepsgerichte leerweg, de kaderberoepsgerichte leerweg of de gemengde leerweg;

Eindexamenbesluit: het Eindexamenbesluit VO;

examendossier: het examendossier is het geheel van de onderdelen van het schoolexamen (SE) zoals gedocumenteerd in een door het bevoegd gezag gekozen vorm;

examensecretaris: functionaris die belast is met de uitvoering van het eindexamen;

examenstof: de aan de kandidaat te stellen eisen;

examinator: degene die is belast met het afnemen van het examen in een vak;

extra vak: een vak in aanvulling op de vakken die voor een bepaalde kandidaat ten minste samen een eindexamen vormen, welk vak wordt afgesloten met een examen;

gecommitteerde: een gecommitteerde als bedoeld in artikel 29, tweede lid, van de wet en artikel 36 van het Eindexamenbesluit;

havo: hoger algemeen voortgezet onderwijs als bedoeld in artikel 8 van de wet;

herexamen: het opnieuw afleggen van (een deel van) het afsluitend schoolexamen (SE) of een vak van het centraal examen (CE) nadat de kandidaat voorlopig is afgewezen;

herkansing: het opnieuw deelnemen aan een toets van het centraal examen (CE) of het schoolexamen (SE);

Inrichtingsbesluit: het Inrichtingsbesluit WVO;

inspectie: de inspectie, bedoeld in artikel 1 van de Wet op het onderwijstoezicht;

kandidaat: ieder die door het bevoegd gezag tot het eindexamen of het deeleindexamen wordt toegelaten;

kunsvakken: de vakken behorende tot de beeldende vorming, alsmede muziek, dans en drama;

leerling: een leerling aan een school voor voortgezet onderwijs;

leerweg: de basisberoepsgerichte leerweg, bedoeld in artikel 10b van de wet, de kaderberoepsgerichte leerweg, bedoeld in artikel 10b van de wet, de gemengde leerweg, bedoeld in artikel 10d van de wet en de theoretische leerweg, bedoeld in artikel 10 van de wet;

locatiedirecteur: de locatiedirecteur of de door hem gemachtigde;

maatschappelijke stage: stage als bedoeld in artikel 6f van de wet;

mavo: middelbaar algemeen voortgezet onderwijs als bedoeld in artikel 9 van de wet;

minister: de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap;

profiel: een in artikel 10, derde lid, 10b, derde lid, 10d, derde lid, of 12, derde lid, van de wet bedoeld profiel;

profielvak: profielvak, genoemd in artikel 26h, eerste lid, respectievelijk bedoeld in artikel 26i, eerste lid, van het Inrichtingsbesluit;

profielwerkstuk: het in artikel 4 bedoelde profielwerkstuk;

programma van toetsing en afsluiting (PTA): bevat per vak een omschrijving van de inhoud en toetsingswijze van de toetsen. Ook zijn alle gegevens omtrent beoordeling en weging van de resultaten hierin opgenomen. De kandidaat kan in het PTA tevens zien voor welke toetsen herkansing mogelijk is;

school: een school voor vwo, een school voor havo, een school voor mavo, een school voor vbo of een instelling voor educatie en beroepsonderwijs, tenzij anders blijkt;

schooljaar: het tijdvak dat aanvangt op 1 augustus en eindigt op 31 juli van het daaropvolgende jaar;

school voor voortgezet onderwijs: een school voor vwo, een school voor havo, een school voor mavo, een school voor vbo;

SE: schoolexamen

toets: een toets met mondelinge of schriftelijke vraagstukken (al dan niet digitaal) en opdrachten;

vakken: algemene vakken, profielvakken, beroepsgerichte keuzevakken en andere programma-onderdelen;

vakken behorende tot de beeldende vorming: tekenen, handvaardigheid, textiele vormgeving, fotografie, film, audio-visuele vorming;

vbo: voorbereidend beroepsonderwijs als bedoeld in artikel 10a van de wet;

vmbo: voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs als bedoeld in artikel 21 van de wet;

vwo: voorbereidend wetenschappelijk onderwijs als bedoeld in artikel 7 van de wet;

wet: Wet op het voortgezet onderwijs.

NOTA BENE: onderstrepingen/cursiveringen in de tekst van dit reglement hebben enkel het oogmerk de leesbaarheid ervan te vergroten. Er kunnen geen rechten aan worden ontleend.

Artikel 2: Algemeen

1. Het eindexamen is geregeld in het Eindexamenbesluit.
2. Het examenreglement wordt vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van artikel 31 van het Eindexamenbesluit.
3. Het Eindexamenbesluit en het examenreglement liggen ter inzage op de administraties van de locaties.

Artikel 3: Toelating en afname van het eindexamen

1. Het bevoegd gezag stelt de leerlingen van het Esdal College in de gelegenheid ter afsluiting van de opleiding een eindexamen af te leggen.
2. Het bevoegd gezag kan tot het eindexamen toelaten kandidaten die niet als leerling van de school zijn ingeschreven.
3. De toelating tot het eindexamen als bedoeld in lid 1 en lid 2 wordt onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag door de locatiedirecteur uitgevoerd.
4. Het bevoegd gezag mandateert de bevoegdheid met betrekking tot het examen op de locatie aan de locatiedirecteur.
5. De locatiedirecteur en de examinatoren nemen onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag het eindexamen af.
6. De locatiedirecteur wijst een van de personeelsleden van de locatie aan tot secretaris van het eindexamen (de examensecretaris).

Artikel 4: Indeling eindexamen; profielwerkstuk en maatschappelijke stage

1. Het eindexamen kan voor ieder vak bestaan uit een schoolexamen (SE), uit een centraal examen (CE), dan wel uit beide.
2. Het SE kan mede een maatschappelijke stage omvatten.
3. Het SE voor zover het betreft de *theoretische leerweg*, bedoeld in artikel 10 van de wet, of de *gemengde leerweg*, bedoeld in artikel 10d van de wet, omvat mede een profielwerkstuk. Het profielwerkstuk is een werkstuk, een presentatie daaronder begrepen, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in het desbetreffende profiel. Het profielwerkstuk heeft betrekking op een thema uit het profiel waarin de leerling onderwijs volgt.

Artikel 5: Onregelmatigheden bij het schoolexamen (SE) en centraal examen (CE)

1. Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het eindexamen dan wel ten aanzien van een aanspraak op ontheffing aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, dan wel zonder geldige reden afwezig is, kan de locatiedirecteur maatregelen nemen. Voorbeelden van wat er verstaan wordt onder een onregelmatigheid staan in **Bijlage 1** bij dit reglement.
2. De maatregelen, bedoeld in het eerste lid, die afhankelijk van de aard van de onregelmatigheid ook in combinatie met elkaar genomen kunnen worden, zijn:
 - a. het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het SE of het CE,
 - b. het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan een of meer toetsen van het SE of het CE,
 - c. het ongeldig verklaren van één of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het SE of het CE,
 - d. het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de locatiedirecteur aan te wijzen onderdelen.

Indien het hernieuwd examen bedoeld in de vorige volzin betrekking heeft op een of meer onderdelen van het CE, legt de kandidaat dat examen af in een volgend tijdvak van het CE.

3. Alvorens een beslissing ingevolge het tweede lid wordt genomen, hoort de locatiedirecteur de kandidaat welke zich door een wettelijke vertegenwoordiger kan laten bijstaan.
De locatiedirecteur deelt zijn beslissing mee aan de kandidaat, zo mogelijk mondeling en in ieder geval schriftelijk.
4. Het besluit waarbij een in het eerste lid bedoelde maatregel wordt genomen, wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden aan de inspectie, aan het bevoegd gezag en, indien de kandidaat minderjarig is, aan de wettelijke vertegenwoordigers van de kandidaat. In de schriftelijke mededeling wordt tevens gewezen op het bepaalde in artikel 5.5 .
5. De kandidaat kan tegen een beslissing van de locatiedirecteur in beroep gaan bij de door het bevoegd gezag ingestelde *commissie van beroep* . Van de commissie van beroep mag de locatiedirecteur die het betreffende besluit heeft genomen, geen deel uitmaken.
De commissie van beroep behandelt alle gevallen van beroep met inachtneming van de desbetreffende artikelen van dit examenreglement en het reglement van de commissie van beroep. De commissie houdt zitting met drie leden: het bevoegd gezag dan wel bij diens ontstentenis het lid van de kerndirectie, een docent van de school van een andere locatie dan die van de locatiedirecteur en een ouder namens de medezeggenschapsraad.
Het beroep moet schriftelijk worden ingediend bij het volgende adres:
Commissie van Beroep Eindexamen Esdal College
Postbus 2041
7801 CA Emmen
Het beroep wordt binnen vijf dagen nadat de beslissing schriftelijk ter kennis van de kandidaat is gebracht, schriftelijk bij de commissie van beroep ingesteld. De commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken na ontvangst van het beroepsschrift op het beroep. De commissie kan met redenen omkleed besluiten om deze termijn met ten hoogste twee weken te verlengen. De commissie stelt bij haar beslissing zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het eindexamen geheel of gedeeltelijk af te leggen, onverminderd het bepaalde in de laatste volzin van het tweede lid . De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mede aan de kandidaat, aan de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat indien deze minderjarig is, aan de locatiedirecteur en aan de inspectie.
6. Indien de onregelmatigheid pas na afloop van het SE ontdekt wordt, kan de locatiedirecteur het SE ongeldig verklaren, hetgeen tevens mogelijk ontzegging van deelneming aan het CE inhoudt, zoals bepaald in artikel 5.2 . Het is ook mogelijk dat hij bepaalt dat het SE slechts geldig is na een hernieuwd SE in de door hem aan te wijzen onderdelen en op een door hem te bepalen wijze.
7. Een kandidaat die te laat komt bij een SE en minder dan 25% van de toetsduur, met een maximum van 30 minuten , verspeeld heeft, wordt tot dit SE toegelaten door de docent/ surveillant. Het tijdstip waarop de toets eindigt, is voor deze kandidaat evenwel hetzelfde als geldt voor de overige kandidaten, tenzij de locatiedirecteur, de kandidaat gehoord hebbende, beslist dat er sprake is van een bijzondere van de wil van de kandidaat onafhankelijke omstandigheid. In geval een kandidaat te laat komt bij een kijk- en luistertoets bij een klassikale afname (ook met een geldige reden!) wordt de kandidaat niet meer toegelaten. De kandidaat meldt zich bij de examensecretaris en de situatie wordt voorgelegd aan de locatiedirecteur. Mocht er achteraf sprake zijn van een ongeldige reden, dan wordt de afwezigheid gezien als een onregelmatigheid en kan er een sanctie volgen.
8. Bij diefstal, verlies of fraude van (onderdelen van) het examen die door de kandidaten worden beheerd en nog niet beoordeeld zijn, zullen de betreffende onderdelen opnieuw moeten worden

gemaakt. Indien de gestelde inleverdatum niet meer gehaald kan worden, zal in overleg met de examensecretaris een nieuwe datum vastgesteld worden.

Artikel 6: Fraude

1. Het plegen van fraude valt onder de in artikel 5 genoemde onregelmatigheden.
2. Indien een toezichthouder waarneemt dat een leerling zich schuldig maakt aan een frauduleuze handeling/onregelmatigheid, stelt hij de betreffende kandidaat hier onmiddellijk van in kennis.
3. De kandidaat wordt, indien dit mogelijk is, in staat gesteld om het examenwerk af te maken. In geval van een schriftelijke toets krijgt de kandidaat een nieuw antwoordblad. Op het oorspronkelijke blad wordt de fraude vermeld. Vervolgens wordt dit blad ingenomen. Indien de toets digitaal/online wordt afgenomen, kan de toets ongeldig worden verklaard wegens fraude.
4. De toezichthouder maakt melding van het geconstateerde op het proces-verbaal.
5. Na afloop van de zitting wordt de locatiedirecteur zowel mondeling als schriftelijk van het voorval op de hoogte gebracht. De locatiedirecteur brengt het bevoegd gezag op de hoogte en stelt vervolgens een onderzoek in, waarbij de verschillende betrokkenen, conform artikel 5.3, worden gehoord.
6. Nadat het onderzoek is afgesloten en er sprake is van een onregelmatigheid in de zin van artikel 5, neemt de locatiedirecteur een beslissing, zoals beschreven in artikel 5.2.
7. Vervolgens zijn lid 4, 5 en 6 van artikel 5 van toepassing.

Hoofdstuk II Inhoud van het eindexamen

Artikel 7: Examenprogramma

1. De minister stelt, behalve voor door het bevoegd gezag vast te stellen vakken die onderdeel zijn van het eindexamen, voor elk van de onderwijssoorten examenprogramma's vast, waarin zijn opgenomen:
 - a. een omschrijving van de examenstof voor ieder eindexamenvak, en
 - b. welk deel van de examenstof centraal zal worden geëxamineerd en over welke examenstof het SE zich uitstrekt.
2. Een examenprogramma wordt vastgesteld per vak of per groep van vakken.

Artikel 8: Begrenzing mogelijkheden vakkenkeuze kandidaten

1. De kandidaten kiezen, met inachtneming van dit hoofdstuk, in welke vakken zij examen willen afleggen. Voor leerlingen geldt deze keuze voor zover het bevoegd gezag, al dan niet in samenwerking met het bevoegd gezag van een of meer andere scholen, hen in de gelegenheid heeft gesteld zich op het examen in die vakken voor te bereiden. Indien sprake is van samenwerking tussen scholen, is artikel 2 van het Besluit Samenwerking VO-BVE van toepassing.
2. De kandidaten kunnen, voor zover het bevoegd gezag hun dat toestaat, in extra vakken examen afleggen. Een examen als bedoeld in de eerste volzin heeft geen betrekking op vakken die overeenkomen met vakken die onderdeel zijn van dat eindexamen waarop deze extra vakken een aanvulling zijn.

Artikel 8a: Minimumeis overeenstemming eindexamenvakken met schoolsoort of leerweg van inschrijving

Indien het eindexamen één of meer vakken omvat van een andere schoolsoort of leerweg dan die waarvoor de kandidaat is ingeschreven, behoort ten minste één vak tot de voorgeschreven eindexamenvakken van de schoolsoort of leerweg van inschrijving.

Artikel 9: Eindexamen vmbo theoretische leerweg ¹

1. Het eindexamen vmbo voor zover het betreft de theoretische leerweg, genoemd in artikel 10 van de wet, omvat in elk geval:
 - a. de vakken die het gemeenschappelijk deel ingevolge artikel 10, vijfde lid, van de wet, omvat,
 - b. de twee vakken die het profieldeel ingevolge artikel 10, zesde lid, van de wet omvat, waaronder tevens begrepen een profielwerkstuk,
 - c. in het vrije deel twee nog niet in het profieldeel gekozen vakken, bedoeld onderscheidenlijk genoemd in artikel 10, zevende lid, onderdelen a en b, van de wet, met dien verstande dat het profieldeel en het vrije deel tezamen ten minste twee vakken omvatten die geen moderne taal zijn, en
 - d. de maatschappelijke stage (indien van toepassing).
2. In afwijking van het eerste lid is de kandidaat met het profiel economie of met leerwegondersteunend onderwijs, ten aanzien van wie toepassing is gegeven aan artikel 26n, tweede of derde lid, van het Inrichtingsbesluit, bij het eindexamen vrijgesteld van het vak Franse taal of het vak Duitse taal. In plaats van het vak waarvoor vrijstelling is verleend, doet de kandidaat eindexamen in één van de vakken Arabische taal, Turkse taal, Spaanse taal, maatschappijkunde, geschiedenis en staatsinrichting, of aardrijkskunde.
3. Indien de kandidaat in het vrije deel twee kunstvakken kiest, wordt één kunstvak gekozen uit de vakken behorende tot de beeldende vorming en één kunstvak uit de vakken muziek, dans en drama.
4. In geval van toepassing van artikel 10, negende lid, van de wet, zijn het eerste tot en met het derde lid van toepassing, met dien verstande dat het vervangen vak niet als extra vak als bedoeld in het achtste lid, gekozen kan worden.
5. In aanvulling op de voorgeschreven vakken, bedoeld in het eerste lid, kan het eindexamen omvatten, voor zover nog niet gekozen:
 - a. een vak als bedoeld in artikel 10, zevende lid, onderdelen a en b, van de wet,
 - b. een vak dat behoort tot het eindexamen van de gemengde leerweg als bedoeld in artikel 10d van de wet, of
 - c. een vak genoemd in, dan wel aangewezen op grond van, artikel 13 of 14 van de wet.
6. In afwijking van het eerste lid is de kandidaat die eindexamen aflegt aan een school voor vmbo, voor zover het betreft de *theoretische leerweg*, bij het eindexamen vrijgesteld van het vak lichamelijke opvoeding waarvoor vrijstelling is verleend op grond van artikel 26n, eerste lid, van het Inrichtingsbesluit.

Artikel 10: Eindexamen vmbo basisberoepsgerichte leerweg (zie voetnoot 1)

1. Het eindexamen vmbo voor zover het betreft de basisberoepsgerichte leerweg, genoemd in artikel 10b van de wet, omvat in elk geval:
 - a. de vakken die het gemeenschappelijk deel ingevolge artikel 10b, vijfde lid, van de wet, omvat,
 - b. de twee algemene vakken die het profieldeel ingevolge artikel 10b, zesde lid, van de wet, omvat,
 - c. een beroepsgericht programma, bestaande uit:
 - 1°. het profielvak dat het profieldeel ingevolge artikel 10b, zesde lid, van de wet, omvat, en

¹ Zie ook artikel 46 (schoolexamen rekenen)

- 2°. in het vrije deel vier beroepsgerichte keuzevakken, als bedoeld in artikel 10b, zevende lid, onderdeel a, van de wet, en
- d. de maatschappelijke stage (indien van toepassing).

2. In afwijking van het eerste lid is de kandidaat met het profiel economie en ondernemen, het profiel horeca, bakkerij en recreatie, of met leerwegondersteunend onderwijs ten aanzien van wie toepassing is gegeven aan artikel 26n, tweede of derde lid, van het Inrichtingsbesluit, bij het eindexamen vrijgesteld van het vak Franse taal of het vak Duitse taal. In plaats hiervan omvat het eindexamen één van de vakken gekozen op grond van artikel 22, derde lid, van het Inrichtingsbesluit.
3. Voor zover het betreft een leerwerktraject als bedoeld in artikel 10b1 van de wet, omvat het eindexamen voor de leerling die dat traject heeft gevolgd, het vak Nederlandse taal en het beroepsgerichte programma dat onderdeel is van het leerwerktraject. Bovendien kan de leerling eindexamen afleggen in de andere vakken van de basisberoepsgerichte leerweg, bedoeld in artikel 10b van de wet, waarvan het bevoegd gezag op grond van artikel 10b1, derde lid, van de wet in voorkomend geval heeft beslist dat zij behoren tot het leerwerktraject van de leerling.
4. In geval van toepassing van artikel 10b, negende lid, onderdelen a en c, van de wet, dan wel artikel 10b, negende lid, onderdeel d, van de wet juncto artikel 26h, tweede lid, van het Inrichtingsbesluit, zijn het eerste tot en met het derde lid van toepassing, met dien verstande dat het vervangen vak niet als extra vak als bedoeld in het vijfde lid, kan dienen.
5. In aanvulling op de voorgeschreven vakken, bedoeld in het eerste lid, kan het eindexamen omvatten, voor zover nog niet gekozen:
 - a. een vak genoemd in artikel 10b, zesde lid, van de wet, of een vak als bedoeld in artikel 10b, zevende lid, onderdeel a, van de wet,
 - b. een vak dat op grond van het tweede lid onderdeel kan zijn van de basisberoepsgerichte leerweg,
 - c. een algemeen vak dat behoort tot het eindexamen van de theoretische leerweg, de kaderberoepsgerichte leerweg of de gemengde leerweg, genoemd in respectievelijk de artikelen 10, 10b of 10d van de wet, of
 - d. een vak als bedoeld in artikel 13 of 14 van de wet.
6. In afwijking van het eerste lid is de kandidaat die het eindexamen aflegt aan een school voor vmbo, voor zover het betreft de *basisberoepsgerichte leerweg*, bij het eindexamen vrijgesteld van het vak lichamelijke opvoeding waarvoor vrijstelling is verleend op grond van artikel 26n, eerste lid, van het Inrichtingsbesluit.

Artikel 11: Eindexamen vmbo kaderberoepsgerichte leerweg (zie voetnoot 1)

1. Het eindexamen vmbo voor zover het betreft de kaderberoepsgerichte leerweg, genoemd in artikel 10b van de wet, omvat in elk geval:
 - a. de vakken die het gemeenschappelijk deel ingevolge artikel 10b, vijfde lid, van de wet, omvat,
 - b. de twee algemene vakken die het profieldeel ingevolge artikel 10b, zesde lid, van de wet, omvat,
 - c. een beroepsgericht programma, bestaande uit:
 - 1°. het profielvak dat het profieldeel ingevolge artikel 10b, zesde lid, van de wet, omvat, en
 - 2°. in het vrije deel vier beroepsgerichte keuzevakken, als bedoeld in artikel 10b, zevende lid, onderdeel a, van de wet, en
 - d. de maatschappelijke stage (indien van toepassing).
2. Artikel 10, tweede lid, is van toepassing.
3. In geval van toepassing van artikel 10b, negende lid, onderdeel b, van de wet, dan wel artikel 10b, negende lid, onderdeel d, van de wet juncto artikel 26h, tweede lid, van het Inrichtingsbesluit, zijn het eerste en tweede lid van toepassing, met dien verstande dat het vervangen vak niet als extra vak als bedoeld in het vierde lid, kan dienen.

4. In aanvulling op de voorgeschreven vakken, bedoeld in het eerste lid, kan het eindexamen omvatten, voor zover nog niet gekozen:
 - a. een vak, genoemd in artikel 10b, zesde lid, van de wet, of een vak als bedoeld in artikel 10b, zevende lid, onderdeel a, van de wet,
 - b. een vak dat op grond van het tweede lid onderdeel kan zijn van de kaderberoepsgerichte leerweg,
 - c. een algemeen vak dat behoort tot het eindexamen van de theoretische leerweg of de gemengde leerweg, genoemd in respectievelijk de artikelen 10 of artikel 10d van de wet, of
 - d. een vak als bedoeld in artikel 13 of 14 van de wet.
5. In afwijking van het eerste lid is de kandidaat die het eindexamen aflegt aan een school voor vmbo, voor zover het betreft de *kaderberoepsgerichte leerweg*, bij het eindexamen vrijgesteld van het vak lichamelijke opvoeding waarvoor vrijstelling is verleend op grond van artikel 26n, eerste lid, van het Inrichtingsbesluit.

Artikel 12: Eindexamen vmbo gemengde leerweg (zie voetnoot 1)

1. Het eindexamen vmbo voor zover het betreft de gemengde leerweg, genoemd in artikel 10d van de wet, omvat in elk geval:
 - a. de vakken die het gemeenschappelijk deel ingevolge artikel 10d, vijfde lid, van de wet, omvat,
 - b. de twee algemene vakken die het profieldeel ingevolge artikel 10d, zesde lid, van de wet, omvat, waaronder tevens begrepen een profielwerkstuk,
 - c. in het vrije deel een nog niet in het profieldeel gekozen algemeen vak, bedoeld onderscheidenlijk genoemd in artikel 10d, zevende lid, onderdelen a en c, van de wet,
 - d. een beroepsgericht programma, bestaande uit:
 - 1°. het profielvak dat het profieldeel ingevolge artikel 10d, zesde lid, van de wet omvat, en
 - 2°. in het vrije deel twee beroepsgerichte keuzevakken als bedoeld in artikel 10d, zevende lid, onderdeel b, van de wet, en
 - e. de maatschappelijke stage (indien van toepassing).
2. Artikel 10, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing.
3. In geval van toepassing van artikel 10d, negende lid, van de wet, zijn het eerste en tweede lid van toepassing, met dien verstande dat het vervangen vak niet als extra vak als bedoeld in het vierde lid, kan dienen.
4. In aanvulling op de voorgeschreven vakken, bedoeld in het eerste lid, kan het eindexamen omvatten, voor zover nog niet gekozen, een vak als bedoeld in artikel 10d, zevende lid, onderdelen a, b en c, van de wet, of als bedoeld in artikel 13 en 14 van de wet.
5. In afwijking van het eerste lid is de kandidaat die het eindexamen aflegt aan een school voor vmbo, voor zover het betreft de *gemengde leerweg*, bij het eindexamen vrijgesteld van het vak lichamelijke opvoeding waarvoor vrijstelling is verleend op grond van artikel 26n, eerste lid, van het Inrichtingsbesluit.

Artikel 12A: Vrijstelling vmbo wegens vervangend of extra vak

In afwijking van artikel 9, eerste lid, 10, eerste lid, 11, eerste lid, of 12, eerste lid, is de kandidaat die op grond van artikel 26n, vierde, vijfde, zesde of zevende lid, van het Inrichtingsbesluit voor een vak als daar bedoeld is vrijgesteld van het volgen van onderwijs, eveneens vrijgesteld van het afleggen van eindexamen in dat vak.

Hoofdstuk III Regeling van het eindexamen

Afdeling 1 – Examenreglement en programma van toetsing en afsluiting (PTA)

Artikel 13: Examenreglement en programma van toetsing en afsluiting (PTA)

1. Het bevoegd gezag stelt een examenreglement vast. Het examenreglement bevat in elk geval informatie over de maatregelen, bedoeld in artikel 5, en de toepassing daarvan, alsmede regels met betrekking tot de organisatie van het eindexamen en de gang van zaken tijdens het eindexamen, de herkansingsmogelijkheden van het SE, en wat scholen voor voortgezet onderwijs betreft, de samenstelling en het adres van de in artikel 5 bedoelde commissie van beroep. Ten aanzien van de herkansing wordt in elk geval bepaald in welke gevallen een herkansing mogelijk is. Ook kan worden bepaald dat tot die gevallen kunnen behoren gevallen dat de kandidaat door ziekte of ten gevolge van een bijzondere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid, niet in staat is geweest aan de desbetreffende toets deel te nemen.
2. Het bevoegd gezag stelt jaarlijks vóór 15 september een PTA vast, dat in elk geval betrekking heeft op het desbetreffende schooljaar.
Het PTA vermeldt in elk geval:
 - a. welke onderdelen van het examenprogramma in het SE worden getoetst,
 - b. de inhoud van de onderdelen van het SE,
 - c. de wijze waarop en de tijdvakken waarbinnen de toetsen van het SE plaatsvinden, de herkansing daaronder mede begrepen,
 - d. de wijze van herkansing van het SE, alsmede
 - e. de regels voor de wijze waarop het cijfer voor het SE voor een kandidaat tot stand komt.
3. Het examenreglement en het PTA worden door de locatiedirecteur vóór 15 september toegezonden aan de inspectie en verstrekt aan de kandidaten.

Afdeling 2 – Schoolexamen (SE)

Artikel 14: Examendossier

1. Het SE bestaat uit een examendossier. Het examendossier is het geheel van de onderdelen van het SE zoals gedocumenteerd in een door de locatiedirecteur namens het bevoegd gezag gekozen vorm. Het examendossier voor het vmbo omvat tevens de resultaten die de leerling heeft behaald voor de vakken, bedoeld in artikel 26g, eerste lid, van het Inrichtingsbesluit of artikel 26j, tweede lid, van dat besluit, voor zover in die vakken geen eindexamen is afgelegd.
2. In het examendossier worden in ieder geval opgenomen:
 - a. Het PTA;
 - b. De examenplanning;
 - c. De lijst met cijfers van behaalde toetsen;
 - d. De beoordelingscriteria per vak en/of per onderdeel;
 - e. De standaardformulieren voor toetsen, praktische opdrachten, profielwerkstuk en handelingsopdrachten.Voor het vmbo-theoretische leerweg en –gemengde leerweg wordt daaraan toegevoegd:
 - f. Het profielwerkstuk;
 - g. Het overzicht van de in leerjaar 3 gevolgde vakken die niet zijn opgenomen in het eindexamen.
3. Het examendossier wordt onder verantwoordelijkheid van de locatiedirecteur beheerd.
4. Nadere aanwijzingen en regelingen staan vermeld in het PTA.

Artikel 15: Schoolexamen (SE)

1. Het SE vangt aan op 15 september van het derde leerjaar.
2. Het SE wordt afgesloten voor de aanvang van het eerste tijdvak, bedoeld in artikel 37 van het Eindexamenbesluit.
3. Het bevoegd gezag kan in afwijking van het tweede lid een kandidaat die ten gevolge van ziekte of een andere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid het SE in één of meer vakken niet heeft kunnen afsluiten voor de aanvang van het eerste tijdvak, in de gelegenheid stellen het SE in dat vak of in die vakken af te sluiten vóór het CE in dat vak of in die vakken, doch na de aanvang van het eerste tijdvak.
4. Het bevoegd gezag die gebruik maakt van de afwijkingsbevoegdheid in het derde lid, zendt de resultaten die zijn behaald met het SE en het profielwerkstuk zo spoedig mogelijk aan de inspectie, tenzij het bevoegd gezag op grond van artikel 103b, tweede lid, van de wet, examengegevens samen met het persoonsgebonden nummer verstrekt aan Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO).
5. Het SE wordt ingesteld overeenkomstig hetgeen voor ieder vak afzonderlijk in het PTA is aangegeven, met dien verstande dat afwijkingen van de daar genoemde data of perioden, indien noodzakelijk, worden voorbehouden. Van afwijkingen zoals bedoeld in de vorige volzin stelt de locatiedirecteur de kandidaat zo spoedig mogelijk schriftelijk in kennis.
6. Voor de inrichting van het SE wordt verwezen naar hetgeen hieromtrent nader is geformuleerd in het PTA.
7. Schriftelijk werk dat onderdeel is van het SE wordt de kandidaten na correctie ter inzage gegeven. Dit werk, alsmede de profielwerkstukken, worden gedurende ten minste zes maanden na de vaststelling van de uitslag van het examen bewaard door de locatiedirecteur, ter inzage voor belanghebbenden.
8. Aan het einde van leerjaar 3 verstrekt de school aan de leerlingen een lijst met daarop een overzicht van de behaalde resultaten voor die onderdelen van het SE die inmiddels zijn afgelegd. Vóór 15 september van het daaropvolgende schooljaar tekenen de leerlingen deze lijst voor ontvangst.
9. De kandidaat is verplicht deel te nemen aan de geplande toetsen, handelingsdelen en praktische opdrachten.
10. Het inleveren van werk behorend bij een praktische opdracht op of voor de deadline is verplicht.
11. Het niet tijdig inleveren of afronden van een praktische opdracht of handelingsdeel kan worden beschouwd als een onregelmatigheid (zie artikel 5).
12. De vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld moeten uiterlijk zijn afgesloten een week voordat de cijfers en beoordelingen in het Register Onderwijsdeelnemers (ROD) bij de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) ingevoerd moeten zijn.

Artikel 16: Mededeling beoordeling schoolexamen (SE)

1. Voor de aanvang van het CE maakt de locatiedirecteur schriftelijk aan de kandidaat bekend, *voor zover van toepassing*:
 - a. welk cijfer of welke cijfers hij heeft behaald voor het SE,
 - b. de beoordeling van de vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld,
 - c. de beoordeling van het profielwerkstuk, en
 - d. de beoordeling van de maatschappelijke stage.
2. Na controle tekent de kandidaat de lijst met deze cijfers voor ontvangst.

Artikel 17: Regeling beoordeling schoolexamen (SE)

1. Van iedere beoordeling die bij het bepalen van het eindoordeel over een kandidaat meetelt, stelt de leraar de kandidaat zo spoedig mogelijk in kennis, doch uiterlijk binnen een termijn zoals deze is omschreven in het PTA van de onderscheidenlijke locaties.
2. Als een beoordeling geschiedt op grond van een mondelinge toetsing, gebeurt dit in aanwezigheid van een andere kandidaat of een tweede docent. Als aan een van deze voorwaarden niet kan worden voldaan, volstaat een geluidsopname van de mondelinge toets. Deze opname wordt gedurende de beroepstermijn van de kandidaat bewaard. Van een toetsing zoals bedoeld in de vorige volzin, zal door de examinerende leraar een proces-verbaal worden opgesteld.
3. Indien een kandidaat door twee leraren is onderwezen en indien beide leraren een gedeelte van het SE afnemen, bepalen deze examinatoren in onderling overleg het cijfer van het SE. Komen zij niet tot overeenstemming, wordt het rekenkundig gemiddelde van de twee cijfers bepaald.
4. Voor ieder vak afzonderlijk kan in het PTA worden bepaald dat aan beoordelingen van onderdelen van dat vak een verschillend gewicht kan worden toegekend.

Artikel 18: Beoordeling schoolexamen (SE)

1. Het cijfer van het SE wordt uitgedrukt in een cijfer uit een schaal van cijfers lopende van 1 tot en met 10 op basis van hetgeen hieromtrent per vak in het PTA is opgenomen.
2. Indien in een vak tevens CE wordt afgelegd, worden de in het eerste lid genoemde cijfers gebruikt met de daartussen liggende cijfers met 1 decimaal.
3. In afwijking van het eerste lid, worden de kunstvakken en het vak lichamelijke opvoeding uit het gemeenschappelijk deel van elk profiel en de maatschappelijke stage (indien van toepassing) beoordeeld met 'voldoende' of 'goed'. Deze beoordeling gaat uit van de mogelijkheden van de leerling en geschiedt op de grondslag van het genoegzaam afsluiten van de desbetreffende vakken, zoals blijkend uit het examendossier. Indien er geen sprake is van het genoegzaam voltooid hebben van de kunstvakken of het vak lichamelijke opvoeding, wordt de kandidaat wel tot het CE toegelaten. Hij is echter bij voorbaat afgewezen .
4. In afwijking van het eerste lid wordt het profielwerkstuk beoordeeld met 'voldoende' of 'goed'. Deze beoordeling geschiedt op de grondslag van het genoegzaam voltooien van het profielwerkstuk, zoals blijkend uit het examendossier. Het profielwerkstuk wordt beoordeeld door ten minste twee examinatoren. Indien er geen sprake is van het genoegzaam voltooid hebben van het profielwerkstuk, wordt de kandidaat wel tot het CE toegelaten. Hij is echter bij voorbaat afgewezen.
5. Ten aanzien van het bepaalde in het tweede lid, dat van toepassing is op de vakken die met een CE worden afgesloten, geldt dat indien het eindgemiddelde van het SE een cijfer met twee of meer decimalen is, het eindcijfer, indien de tweede decimaal zonder afronding 4 of lager is, naar beneden wordt afgerond op één decimaal (6,44 wordt 6,4). Indien de tweede decimaal zonder afronding 5 of hoger is, wordt het eindcijfer naar boven afgerond op één decimaal (6,45 wordt 6,5).
6. Ten aanzien van het bepaalde in het eerste lid, dat van toepassing is op de vakken die uitsluitend met een SE worden afgesloten, wordt het eindgemiddelde afgerond naar een geheel getal. De afronding geschiedt in twee stappen: eerst wordt er volgens de systematiek van lid 5 op 1 decimaal afgerond. Daarna wordt het op 1 decimaal afgeronde cijfer op een heel cijfer afgerond. Indien het cijfer achter de komma een 4 of lager is, wordt er naar beneden afgerond, indien dat cijfer een 5 of hoger is, wordt er naar boven afgerond (bijvoorbeeld 6,4 wordt 6 en 6,5 wordt 7).

Artikel 19: Beroep tegen beoordelingen

1. Indien getwijfeld wordt aan de juistheid van een beoordeling (voor een onderdeel) van het SE, kan de kandidaat binnen drie dagen na het inzien/de bespreking ervan een *verzoek tot herziening* indienen. Dit verzoek dient, indien de kandidaat minderjarig is, mede ondertekend te zijn door een ouder, voogd of verzorger.
2. Indien getwijfeld wordt aan de juistheid van de berekening van het eindcijfer van het SE, kan de kandidaat binnen drie dagen na het bekend worden van dit cijfer een *verzoek tot herziening* van dit cijfer indienen. Dit verzoek dient, indien de leerling minderjarig is, mede ondertekend te zijn door een ouder, voogd of verzorger.
3. De in lid 1 en 2 genoemde verzoeken dienen schriftelijk ingediend te worden bij de locatiedirecteur.
4. Binnen tien dagen na ontvangst van een verzoek om herziening beslist de locatiedirecteur over het verzoek. In geval het een verzoek onder lid 1 betreft, treedt een collega-vakdocent op als adviseur van de locatiedirecteur.

Artikel 20: Herkansing of inhalen toetsen schoolexamen (SE)

1. Een kandidaat in leerjaar drie heeft de plicht alle niet afgelegde toetsen waarbij hij verhinderd was wegens ziekte of een bijzondere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid, in te halen.
2. Een kandidaat heeft in leerjaar drie recht op één herkansing voor één van de getoetste vakken van elke toetsperiode².
3. In het PTA voor leerjaar drie en vier is aangegeven welke toetsen van ieder vak herkansbaar zijn. Praktische opdrachten kunnen niet worden herkanst.
4. Een kandidaat in leerjaar vier heeft het recht twee van de afgelegde herkansbare toetsen naar eigen keuze te herkansen. Hiervan is echter de toets die volgens de planning van het PTA van ieder vak als laatste wordt afgenomen, uitgesloten. De kandidaat heeft de plicht alle niet afgelegde toetsen waarbij hij verhinderd was wegens ziekte of een bijzondere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid, in te halen.
5. Een kandidaat die zich voor de herkansing van één of meerdere afgelegde toetsen, voor zover van toepassing, heeft aangemeld en/of verplicht is één of meerdere niet afgelegde toetsen in te halen en niet aan de betreffende herkansing(en) deelneemt, wordt geacht ongeoorloofd afwezig te zijn, tenzij hij de locatiedirecteur kan aantonen dat hij wegens ziekte of bijzondere van zijn wil onafhankelijke omstandigheden niet aan de toets(en) kon deelnemen. In dat geval is lid 9 van toepassing.
6. Indien er geen sprake is van de bijzondere omstandigheden, zoals in het voorafgaande lid omschreven, dan was de kandidaat zonder geldige reden afwezig en handelt de locatiedirecteur conform artikel 23, lid 6 of 7.
7. Het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en bij de eerder afgelegde toets van het SE geldt als definitief. Voor het inhalen van een niet eerder afgelegde toets geldt het cijfer van de inhaaltoets.
8. Afgelegde toetsen van het vak maatschappijleer behorende tot het gemeenschappelijke deel kunnen in geen enkel leerjaar worden herkanst. Op dit vak is artikel 21 van toepassing.
9. In bijzondere gevallen – zulks ter beoordeling van de locatiedirecteur – kan gelegenheid tot herkansing worden geboden in afwijking van de hierboven omschreven herkansingsregeling.

² Tenzij het aantal toetsperiodes in een leerjaar drie of meer bedraagt. In dat geval is onderhavige bepaling voor wat betreft de laatste toetsperiode facultatief en is toepassing daarvan ter beoordeling van de locatiedirecteur.

Artikel 21: Herexamen maatschappijleer vmbo

1. Indien een kandidaat voor het vak maatschappijleer behorend tot het gemeenschappelijke deel van de leerwegen een eindcijfer lager dan 6 heeft behaald, heeft hij recht op een herexamen. Het herexamen omvat door het bevoegd gezag aangegeven onderdelen van het examenprogramma.
2. De locatiedirecteur stelt namens het bevoegd gezag vast hoe het cijfer van het in het eerste lid bedoelde herexamen wordt bepaald. Het hoogste van de cijfers behaald bij het herexamen en bij het eerder afgelegde SE geldt als het definitieve cijfer van het schoolexamen in dat vak.

Artikel 22: Te laat komen bij het schoolexamen (SE)

1. Een kandidaat die te laat komt bij een SE en minder dan 25% van de toetsduur, met een maximum van 30 minuten, verspeeld heeft, wordt tot dit SE toegelaten door de docent/surveillant. Het tijdstip waarop de toets eindigt, is voor deze kandidaat evenwel hetzelfde als geldt voor de overige kandidaten, tenzij de locatiedirecteur, de kandidaat gehoord hebbende, beslist dat er sprake is van een bijzondere van de wil van de kandidaat onafhankelijke omstandigheid.
2. Indien de in lid 1 vermelde tijdsduur wordt overschreden, is er sprake van verhindering en treedt artikel 23 in werking.
3. Een kandidaat die te laat komt bij een SE en minder dan 25% van de toetsduur, met een maximum van 30 minuten, verspeeld heeft, wordt tot dit SE toegelaten door de docent/surveillant. Het tijdstip waarop de toets eindigt, is voor deze kandidaat evenwel hetzelfde als geldt voor de overige kandidaten, tenzij de locatiedirecteur, de kandidaat gehoord hebbende, beslist dat er sprake is van een bijzondere van de wil van de kandidaat onafhankelijke omstandigheid. In geval een kandidaat te laat komt bij een kijk- en luistertoets bij een klassikale afname (ook met een geldige reden!) wordt de kandidaat niet meer toegelaten. De kandidaat meldt zich bij de examensecretaris en de situatie wordt voorgelegd aan de locatiedirecteur. Mocht er achteraf sprake zijn van een ongeldige reden, dan wordt de afwezigheid gezien als een onregelmatigheid en kan er een sanctie volgen.
4. Indien er naar het oordeel van de locatiedirecteur in lid 1 sprake is van een bijzondere van de wil van de kandidaat onafhankelijke omstandigheid, kan de locatiedirecteur besluiten dat de kandidaat de gemiste kijk- en luistertoets inhaalt. De kandidaat mag in dat geval de kijk- en luistertoets conform artikel 20 inhalen op een of enkele door of namens de locatiedirecteur vastgestelde tijdstip(pen), waarvan de kandidaat ruim tevoren, doch minimaal één week, in kennis wordt gesteld.
5. De locatiedirecteur laat het te laat komen van kandidaten vastleggen in het proces-verbaal.

Artikel 23: Verhindering bij een schoolexamentoets

1. De locatiedirecteur ziet erop toe dat er tussen de school en de kandidaat en/of zijn wettelijke vertegenwoordigers, indien mogelijk voorafgaand aan de feitelijke verhindering, schriftelijk dan wel telefonisch over de verhindering is gecommuniceerd bij de examensecretaris dan wel de locatiedirecteur.
2. Alvorens de locatiedirecteur vaststelt of een kandidaat een schoolexamentoets met of zonder geldige reden niet heeft gemaakt, hoort hij de betreffende kandidaat welke zich door een wettelijke vertegenwoordiger kan laten bijstaan.
3. Er is sprake van verhindering met een geldige reden indien er sprake is van ziekte die de kandidaat schriftelijk kan (laten) verantwoorden dan wel van een bijzondere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid.

4. De locatiedirecteur laat op het proces-verbaal melding maken van de verhindering³.
5. Een kandidaat die wegens ziekte of een bijzondere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid een onderdeel van het SE niet kan afleggen, is verplicht op de dag van afname vóór aanvang van de toets de locatiedirecteur op de hoogte te stellen of, indien hij minderjarig is, door een ouder/verzorger te doen stellen van de reden van afwezigheid. De afwezigheid en de reden dienen bij terugkomst op school schriftelijk te worden bevestigd. Indien in strijd met het voorafgaande wordt gehandeld, kan de locatiedirecteur na overleg met de examinator beslissen dat dit deel van het examen niet ingehaald wordt en dat voor het gemiste onderdeel van het SE het cijfer 1 wordt toegekend. Hierbij wordt de procedure, zoals is beschreven onder artikel 5, lid 3 tot en met 5, gevolgd.
6. Aan de kandidaten die om ongeldige redenen, te bepalen door de locatiedirecteur, enig onderdeel van het SE niet afleggen, kan voor het desbetreffende onderdeel het cijfer 1 worden toegekend. Hierbij wordt de procedure, zoals is beschreven onder artikel 5, lid 3 tot en met 5, gevolgd.
7. Een kandidaat die zich bij herhaling schuldig maakt aan het zonder geldige reden niet bijwonen van (een onderdeel van) het SE, kan van verdere deelname worden uitgesloten. Hierbij wordt de procedure, zoals is beschreven onder artikel 5, lid 3 tot en met 5, gevolgd.
8. Kandidaten die wegens ziekte of om andere geldige redenen (een onderdeel van) het SE niet konden meemaken, dienen de betreffende onderdelen conform artikel 20 in te halen op een of enkele door of namens de locatiedirecteur vastgestelde tijdstip(pen), waarvan de kandidaat ruim tevoren, doch minimaal één week, in kennis wordt gesteld.
9. In lid 5 en lid 6 van dit artikel wordt gesproken over het toekennen van het cijfer 1. Het betreft hier het cijfer 1 als sanctie en niet als resultaat van een al dan niet afgelegd (onderdeel van het) SE.

Artikel 24: Ziekte e.d. tijdens zittingen van het schoolexamen (SE)

1. Eenmaal gemaakt examenwerk kan, behalve om redenen als bedoeld in artikel 5 van dit reglement, achteraf niet ongeldig worden verklaard.
2. Een kandidaat die tijdens een zitting van het SE onwel wordt, kan onder begeleiding het examenlokaal verlaten. In overleg met de kandidaat beoordeelt de locatiedirecteur of de kandidaat na enige tijd het werk kan hervatten.
3. Indien na enige tijd het werk kan worden hervat, kan de locatiedirecteur bepalen dat de gemiste tijd aan het eind van de zitting wordt ingehaald.
4. Indien de kandidaat het werk niet kan hervatten, kan de locatiedirecteur, zo mogelijk, mede op grond van een medische verklaring beslissen dat het voor een deel gemaakte werk ongeldig is. De kandidaat mag in dat geval de betreffende onderdelen conform artikel 20 inhalen op een of enkele door of namens de locatiedirecteur vastgestelde tijdstip(pen), waarvan de kandidaat ruim tevoren, doch minimaal één week, in kennis wordt gesteld.
5. De locatiedirecteur laat op het proces-verbaal melding maken van het ziek orden/onpasselijk worden.

³ Het betreft het proces-verbaal dat bij de SE toets hoort, waarop afwijkende zaken en onregelmatigheden worden vermeld, analoog aan het CE.

Hoofdstuk IV Centraal examen (CE)

Artikel 25: Algemene bepalingen

1. Het CE wordt afgenomen conform de artikelen 36 tot en met 45 van het Eindexamenbesluit.
2. Voorwaarde voor toelating tot het CE is dat de kandidaat het SE in het betreffende vak heeft afgerond.
3. De toetsen van de flexibele digitale examens basisberoepsgerichte en kaderberoepsgerichte leerweg worden afgenomen binnen de door het College voor toetsen en examens vastgestelde periode. De leerlingen leggen de toetsen collectief, dat wil zeggen alle leerlingen tegelijk of bij grote aantallen in enkele zittingen, af volgens een rooster dat tijdig en schriftelijk door de locatiedirecteur aan de leerlingen wordt meegedeeld.
4. Het centraal schriftelijk en praktisch examen beroepsgericht wordt afgenomen binnen de door het College voor toetsen en examens vastgestelde periode, volgens een rooster dat tijdig en schriftelijk door de locatiedirecteur aan de leerlingen wordt meegedeeld.
5. De locatiedirecteur zorgt ervoor dat de opgaven voor het CE geheim blijven tot de aanvang van de toets waarbij deze opgaven aan de kandidaten worden voorgelegd. Het College voor toetsen en examens kan opgaven aanwijzen waarop de eerste volzin niet van toepassing is.
6. Tijdens een toets van het CE worden aan de kandidaten geen mededelingen van welke aard ook, aangaande de opgaven gedaan, uitgezonderd mededelingen van het College voor toetsen en examens.
7. De locatiedirecteur draagt er zorg voor dat het nodige toezicht bij het CE wordt uitgeoefend.
8. Elektronische rekenapparatuur, waarvan het gebruik door het College voor toetsen en examens is toegestaan, wordt tijdig voor aanvang van het CE gecontroleerd.
9. Tassen, jassen, draagbare telefoons, smartwatches en dergelijke wearables mogen door de kandidaten niet worden meegenomen in het examenlokaal.
10. Het examenwerk dient met (bal)pen te worden gemaakt, tenzij de aard van het werk het gebruik van een potlood wenselijk maakt.
11. Het gebruik van correctiemateriaal is niet toegestaan.
12. Het werk wordt gemaakt op papier, gewaarmerkt en verstrekt door de school, tenzij het College voor toetsen en examens ander papier heeft verstrekt. De school verstrekt eveneens gewaarmerkt kladpapier. Kandidaten mogen geen papier meenemen naar het examenlokaal.
13. De kandidaat vermeldt zijn naam en zijn examennummer op het papier.
14. Het meenemen van andere dan door het College voor toetsen en examens toegestane hulpmiddelen is verboden.
15. Slechts met toestemming en onder begeleiding van een toezichthouder mag een kandidaat zich tijdelijk verwijderen uit het examenlokaal.
16. Tijdens een zitting van het CE is het een toezichthouder niet toegestaan andere werkzaamheden te verrichten dan het houden van toezicht.
17. In het PTA worden zodanige regels opgenomen met betrekking tot het tijdstip waarop de kandidaten na inlevering van het werk de examenzaal mogen verlaten, dat de kandidaten de zaal in ieder geval niet verlaten binnen een uur na aanvang van een zitting en binnen een kwartier voor het einde van een zitting. Nadat is aangegeven dat het werk ingeleverd moet worden, mag de kandidaat onder geen beding nog aan het desbetreffende examen werken. De aan de kandidaten voorgelegde opgaven voor een toets van het CE, benevens de door de kandidaten gemaakte aantekeningen en andere stukken de toets betreffende, blijven in het examenlokaal tot het einde van die toets.

18. De opgaven van de digitale flexibele examens basisberoepsgerichte en kaderberoepsgerichte leerweg staan na afloop van de zitting niet ter beschikking van de kandidaat. Bovendien mogen na afloop van de zitting bij het verlaten van de examenzaal geen examendocumenten betreffende deze examens, waaronder kladpapier, worden meegenomen.
19. De examendocumenten van het centraal schriftelijk en praktisch examen beroepsgericht, de producten die door de kandidaten in het kader van dit examen worden gemaakt en alles wat op dit examen betrekking heeft, waaronder kladpapier, worden pas na afloop van het tweede tijdvak openbaar.
20. De toezichthouders maken een proces-verbaal op. Zij leveren dit samen met het gemaakte examenwerk in bij de locatiedirecteur.

Artikel 26: Beoordeling centraal examen (CE)

1. De locatiedirecteur doet het gemaakte werk van het CE met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en met het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator in het desbetreffende vak. De examinerator beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past daarbij de beoordelingsnormen, bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel d, van de Wet College voor toetsen en examens toe. De examinerator drukt zijn beoordeling uit in de score, bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel d, van de Wet College voor toetsen en examens. De examinerator zendt de score en het beoordeelde werk aan de locatiedirecteur.
2. De locatiedirecteur draagt er zorg voor dat de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score, bepaald in het eerste lid, onverwijld naar de directeur van de school, bedoeld in artikel 36, tweede lid, van het Eindexamenbesluit worden gestuurd. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.
3. De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past daarbij toe de beoordelingsnormen en de daarbij behorende scores, bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel d, van de Wet College voor toetsen en examens. De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring is medeondertekend door het bevoegd gezag van de school waarbij de gecommiteerde werkzaam is.
4. Bij digitale examinering worden de handelingen, bedoeld in het eerste en tweede lid, digitaal verricht.

Artikel 26a: Beoordeling centraal examen (CE) cspe

1. De locatiedirecteur draagt er zorg voor dat bij het maken van het cspe van een eindexamen vmbo, een examinerator in het desbetreffende vak of programma aanwezig is. De examinerator beoordeelt de prestaties tijdens het maken van de opgaven en legt zijn bevindingen van de verrichtingen van de kandidaat schriftelijk vast, volgens daartoe door het College voor toetsen en examens gegeven richtlijnen. De examinerator beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past daarbij toe de beoordelingsnormen, bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel d, van de Wet College voor toetsen en examens. De examinerator drukt zijn beoordeling uit in de score, bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel d, van de Wet College voor toetsen en examens. De examinerator zendt de score en voor zover mogelijk het beoordeelde werk aan de locatiedirecteur.
2. Voor het cspe van vmbo vindt de beoordeling tevens plaats door een tweede examinerator. De tweede examinerator kan een deskundige als bedoeld in artikel 29, tweede lid, van de wet of een andere examinerator van de school zijn. De tweede examinerator beoordeelt het resultaat van de opgaven, alsmede de verrichtingen van de kandidaat zoals blijkend uit de in het eerste lid bedoelde schriftelijke vastlegging daarvan. De locatiedirecteur overhandigt de tweede examinerator daartoe een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal,

alsmede de regels voor het bepalen van de score, bedoeld in het eerste lid.
Artikel 26, vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 27: Vaststelling score en cijfer centraal examen (CE)

1. De examinator en de gecommitteerde stellen in onderling overleg de score voor het CE vast. Indien de examinator en de gecommitteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommitteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.
2. De locatiedirecteur stelt het cijfer voor het CE in een vak vast op grond van de score, bedoeld in het eerste lid, en met in achtname van de regels, bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel e, van de Wet College voor toetsen en examens.

Artikel 28: Niet op regelmatige wijze afgenomen centraal examen (CE)

1. Indien het CE naar het oordeel van de inspectie niet op regelmatige wijze heeft plaatsgehad, kan zij besluiten dat het geheel of gedeeltelijk voor een of meer kandidaten opnieuw wordt afgenomen.
2. De inspectie verzoekt het College voor toetsen en examens nieuwe opgaven vast te stellen en bepaalt op welke wijze en door wie het examen zal worden afgenomen.

Artikel 29: Te laat komen bij een centraal examen (CE)

1. Een kandidaat die te laat komt, mag tot uiterlijk 30 minuten na aanvang van de toets tot die toets worden toegelaten.
2. De eindtijd blijft gelijk, tenzij nog tijdens de zitting in overleg met de inspectie anders wordt besloten. Er dient dan sprake te zijn van een bijzondere van de wil van de kandidaat onafhankelijke omstandigheid. Als tijdens de zitting geen contact met de inspectie mogelijk is, neemt de locatiedirecteur zelf de beslissing en meldt deze aan de inspectie.
3. De locatiedirecteur laat op het proces-verbaal melding maken van het te laat komen en de eventuele gevolgen hiervan, zoals het al dan niet verlengen van de eindtijd.
4. Indien de in lid 1 vermelde tijdsduur wordt overschreden, is er sprake van verhindering en treedt artikel 30 in werking.

Artikel 30: Verhindering centraal examen (CE)

1. De locatiedirecteur ziet erop toe dat er tussen de school en de kandidaat en/of zijn wettelijke vertegenwoordigers, indien mogelijk voorafgaand aan de feitelijke verhindering, adequaat over de verhindering is gecommuniceerd.
2. Alvorens de locatiedirecteur vaststelt of een kandidaat een examentoets met of zonder geldige reden niet heeft gemaakt, hoort hij de betreffende kandidaat welke zich door een wettelijke vertegenwoordiger kan laten bijstaan.
3. Er is sprake van verhindering met een geldige reden, indien er sprake is van ziekte die de kandidaat schriftelijk kan (laten) verantwoorden dan wel van een bijzondere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid.
4. De locatiedirecteur laat op het proces-verbaal melding maken van de verhindering.
5. Een kandidaat die wegens ziekte of een bijzondere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid een onderdeel van het CE niet kan afleggen, is verplicht op de dag van afname vóór aanvang van de toets de locatiedirecteur op de hoogte te stellen of, indien hij minderjarig is, door een ouder/verzorger te doen stellen van de reden van afwezigheid. De afwezigheid en de reden

dienen bij terugkomst op school schriftelijk te worden bevestigd. Indien in strijd met het voorafgaande wordt gehandeld, kan de locatiedirecteur na overleg met de examinator beslissen dat dit deel van het examen niet ingehaald wordt en dat voor het gemiste onderdeel van het CE het cijfer 1 wordt toegekend. Hierbij wordt de procedure, zoals is beschreven onder artikel 5, lid 3 tot en met 5, gevolgd.

6. Aan de kandidaten die om ongeldige redenen, te bepalen door de locatiedirecteur, niet op één of meerdere zittingen van het CE verschijnen, kan voor de daar te maken eindexamentoets of –toetsen het cijfer 1 worden toegekend. Hierbij wordt de procedure, zoals is beschreven onder artikel 5, lid 3 tot en met 5, gevolgd.
7. Indien een kandidaat om een geldige reden, ter beoordeling van de locatiedirecteur, is verhinderd bij één of meer toetsen in het eerste tijdvak tegenwoordig te zijn, wordt hem in het tweede tijdvak de gelegenheid gegeven het CE voor ten hoogste twee toetsen per dag alsnog te voltooien.
8. Lid 7 is niet van toepassing op de kandidaten die deelnemen aan de flexibele digitale examens basisberoepsgerichte en kaderberoepsgerichte leerweg en aan het centraal schriftelijk en praktisch examen beroepsgericht. Indien een kandidaat om een geldige reden, ter beoordeling van de locatiedirecteur, is verhinderd bij één of meer toetsen in het eerste tijdvak tegenwoordig te zijn, wordt hem zo spoedig mogelijk de gelegenheid gegeven het CE alsnog te voltooien, doch uiterlijk twee dagen voor de vaststelling van de uitslag.
9. Indien een kandidaat in het tweede tijdvak evenzeer verhinderd is, of wanneer hij het CE in het tweede tijdvak niet kan voltooien, wordt hij in de gelegenheid gesteld in het derde tijdvak ten overstaan van het College voor toetsen en examens zijn eindexamen te voltooien.
10. De kandidaat meldt zich zo spoedig mogelijk door tussenkomst van de locatiedirecteur aan bij het College voor toetsen en examens. In dat geval deelt de locatiedirecteur aan het College voor toetsen en examens mede, wanneer dat zich voordoet, dat ten behoeve van de kandidaat toepassing is gegeven aan artikel 41, eerste, tweede dan wel derde lid, en waaruit deze toepassing bestaat.
11. Na afloop van het derde tijdvak deelt het College voor toetsen en examens het resultaat mede aan de locatiedirecteur.

Artikel 31: Ziekte e.d. tijdens het centraal examen (CE)

1. Eenmaal gemaakt examenwerk kan, behalve om redenen als bedoeld in artikel 5 van dit reglement, achteraf niet ongeldig worden verklaard. Een kandidaat die ziek is of met andere ernstige problemen te kampen heeft, dient dit dan ook voorafgaande aan een zitting te melden bij de locatiedirecteur. Deze handelt naar bevind van zaken. Eventueel kan de kandidaat verwezen worden naar een volgend tijdvak.
2. Een kandidaat die tijdens een examen onwel wordt, kan onder begeleiding het examenlokaal verlaten. De locatiedirecteur overlegt in eerste instantie met de kandidaat over de vraag of deze het examen kan voortzetten.
3. Indien na enige tijd het werk kan worden hervat, kan de locatiedirecteur bepalen dat de gemiste tijd aan het eind van de zitting wordt ingehaald.
4. Als de kandidaat het examen niet kan afmaken, gaat de locatiedirecteur tijdens de zitting na of de kandidaat het examen later op diezelfde dag kan voortzetten. De directeur overlegt hierover met de inspectie. Als de kandidaat het examen diezelfde dag kan voortzetten, dient de kandidaat tot die tijd in quarantaine te worden gehouden.
5. Indien de kandidaat het examen niet op dezelfde dag kan voortzetten, verzoekt de directeur de inspectie per omgaande om het tijdens de zitting gemaakte examenwerk ongeldig te verklaren. Wanneer de inspectie het werk ongeldig verklaart, wordt de kandidaat voor het betreffende examen verwezen naar het volgende tijdvak.

6. De locatiedirecteur laat op het proces-verbaal melding maken van het ziek/onpasselijk worden.
7. De locatiedirecteur informeert de kandidaat schriftelijk over de wijze waarop het examen zal worden afgerond.

Artikel 32: Onvoorziene omstandigheden centraal examen (CE)

Indien door onvoorziene omstandigheden het CE in één of meer vakken aan één of meer scholen niet op de voorgeschreven wijze kan worden afgenomen, beslist de minister hoe alsdan moet worden gehandeld.

Artikel 33: [vervallen]

Hoofstuk V Uitslag, herkansing en diplomering

Artikel 34: Eindcijfer eindexamen

1. Het eindcijfer voor alle vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een geheel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10.
2. De locatiedirecteur bepaalt het eindcijfer op het rekenkundig gemiddelde van het cijfer voor het SE en het cijfer voor het CE. Indien de uitkomst van de berekening niet een geheel getal is, wordt dat getal indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond.
3. Indien in een vak alleen een SE is gehouden, is het cijfer voor het SE tevens het eindcijfer.

Artikel 35: Vaststelling uitslag

1. De locatiedirecteur en de examensecretaris stellen in geval van een eindexamen de uitslag vast met inachtneming van artikel 36, en voor zover van toepassing artikel 38b.
2. De uitslag luidt 'geslaagd' of 'afgewezen'.
3. Indien dat nodig is om de kandidaat te laten slagen, betrekken de locatiedirecteur en de examensecretaris een of meer eindcijfers van de vakken niet bij de bepaling van de definitieve uitslag. De overgebleven vakken dienen een eindexamen te vormen. Indien hierbij meerdere keuzen mogelijk zijn, stellen de locatiedirecteur en de examensecretaris de kandidaat een keuze voor. De keuze is definitief wanneer de kandidaat niet binnen een termijn van vier dagen heeft meegedeeld dat een andere keuze moet worden gemaakt.
4. De locatiedirecteur vergewist zich ervan dat het eindexamen de in de artikelen 22, 23, 24 of 25 van het Eindexamenbesluit voorgeschreven vakken omvat.
5. Indien de kandidaat eindexamen heeft afgelegd en in datzelfde jaar deelstaatsexamen heeft afgelegd of deeleindexamen aan een instelling voor educatie en beroepsonderwijs, worden de met het deelstaatsexamen respectievelijk deeleindexamen behaalde cijfers, indien de kandidaat daarom tijdig en schriftelijk heeft verzocht, betrokken bij de uitslagbepaling.

Artikel 36: Uitslag eindexamen leerwegen vmbo

1. De kandidaat die het eindexamen van een leerweg in het vmbo heeft afgelegd, is geslaagd indien:
 - a) het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het CE behaalde cijfers ten minste 5,5 is;
 - b) hij voor het vak Nederlandse taal als eindcijfer 5 of meer heeft behaald;
 - c) hij onverminderd onderdeel b:
 - 1) voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 of meer en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald;
 - 2) voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer waarvan ten minste één 7 of meer heeft behaald; of
 - 3) voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer waarvan ten minste één 7 of meer heeft behaald;
 - d) hij voor geen van de onderdelen, genoemd in het derde of vierde lid, lager dan het eindcijfer 4 heeft behaald;
 - e) hij voor de vakken lichamelijke opvoeding en het kunstvak uit het gemeenschappelijk deel de kwalificatie 'voldoende' of 'goed' heeft behaald; en
 - f) als het een eindexamen gemengde of theoretische leerweg betreft: hij voor het profielwerkstuk de kwalificatie 'voldoende' of 'goed' heeft behaald.
2. Bij de uitslagbepaling volgens het eerste lid, onderdeel c, wordt in de *theoretische leerweg* het eindcijfer van een profielvak of beroepsgericht keuzevak behorende tot het eindexamen van de gemengde leerweg als bedoeld in artikel 12 niet betrokken, tenzij deze vakken samen ten minste een volledig beroepsgericht programma als bedoeld in artikel 12, eerste lid, onderdeel d, vormen. In dat geval is het vierde lid van overeenkomstige toepassing.
3. Bij de uitslagbepaling volgens het eerste lid, onderdeel c, wordt in de *basisberoepsgerichte leerweg* en de *kaderberoepsgerichte leerweg* het gemiddelde van de eindcijfers van alle beroepsgerichte keuzevakken aangemerkt als het eindcijfer van één vak.
4. Bij de uitslagbepaling volgens het eerste lid, onderdeel c, wordt in de *gemengde leerweg* het gemiddelde van de eindcijfers van het profielvak en alle beroepsgerichte keuzevakken aangemerkt als het eindcijfer van één vak, met dien verstande dat het eindcijfer voor het profielvak daarbij net zo vaak meetelt als het aantal eindcijfers van beroepsgerichte keuzevakken dat in de berekening wordt betrokken.
5. De locatiedirecteur bepaalt het eindcijfer, bedoeld in het derde en vierde lid, als het rekenkundig gemiddelde van de eindcijfers van de samenstellende onderdelen. Indien de uitkomst van deze berekening niet een geheel getal is, wordt dat getal indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond.
6. In afwijking van het eerste lid, is de kandidaat die het eindexamen vmbo in de *basisberoepsgerichte leerweg* heeft afgelegd ter afsluiting van een leerwerktraject als bedoeld in artikel 10b1 van de wet geslaagd indien:
 - a. hij voor het vak Nederlandse taal als eindcijfer 6 of meer heeft behaald;
 - b. hij voor het profielvak als eindcijfer 6 of meer heeft behaald; en
 - c. hij als eindcijfer, bedoeld in het derde lid, 6 of meer heeft behaald.Indien de vakken waarin examen is afgelegd, tezamen een eindexamen vormen van de basisberoepsgerichte leerweg, bedoeld in artikel 10b van de wet, zijn het eerste en derde lid van overeenkomstige toepassing.

7. Zodra de eindcijfers en indien mogelijk de uitslag is vastgesteld, maakt de locatiedirecteur deze schriftelijk aan de kandidaat bekend, onder mededeling van het in artikel 37 bepaalde. De uitslag is de definitieve uitslag indien artikel 37, eerste lid, geen toepassing vindt.

Artikel 37: Herkansing centraal examen (CE)

1. De kandidaat heeft voor één vak van het eindexamen waarin hij reeds CE) heeft afgelegd, nadat ingevolge artikel 36, zevende lid, de eindcijfers zijn bekendgemaakt, het recht om in het tweede tijdvak of, indien artikel 30, zevende lid, van toepassing is, in het derde tijdvak, opnieuw deel te nemen aan het CE of aan het cspe, met dien verstande dat indien het betreft het eindexamen van de *basis- of kaderberoepsgerichte leerweg* in het vmbo, dit recht eveneens bestaat voor het cspe, af te nemen door het bevoegd gezag aansluitend aan het eerste tijdvak of in het tweede tijdvak. De herkansing van het cspe bestaat uit het opnieuw afleggen van deze toets of van een of meer onderdelen daarvan. Kandidaten die deelnemen aan de flexibele digitale examens basisberoepsgerichte leerweg oefenen het recht op herkansing uit als de definitieve cijfers van het eerste tijdvak bekend zijn.
2. Het centraal praktisch examen in de beeldende vakken kan niet worden herkanst.
3. De kandidaat stelt de locatiedirecteur voor een door deze laatste te bepalen dag en tijdstip schriftelijk in kennis van gebruikmaking van het in het eerste lid bedoelde recht.
4. Het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegde CE geldt als definitief cijfer voor het CE.⁴
5. Na afloop van de herkansing in het laatste leerjaar wordt de uitslag definitief vastgesteld met overeenkomstige toepassing van artikel 35 en wordt deze schriftelijk aan de kandidaat bekendgemaakt.
6. Na afloop van een herkansing in het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar wordt het eindcijfer schriftelijk aan de kandidaat bekendgemaakt.
7. Het eerste tot en met het vijfde lid zijn van overeenkomstige toepassing op de vakken waarin in een examenjaar deeleindexamen is afgelegd. De kandidaat die in een examenjaar zowel eindexamen als een of meer deeleindexamens aflegt, oefent het in het eerste lid bedoelde recht per examenjaar ten hoogste eenmaal uit.

Artikel 37a: Afleggen eindexamen in vak op oorspronkelijk niveau na eindexamen in zelfde vak op hoger niveau

Indien een kandidaat gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid tot het afleggen van eindexamen in een vak op hoger niveau dan het niveau van de schoolsoort of leerweg van inschrijving, stelt de locatiedirecteur de kandidaat in de gelegenheid in dat vak alsnog het eindexamen af te leggen van die schoolsoort of leerweg.

⁴ Voor de herkansing voor het cspe wordt de score als volgt bepaald: – van de onderdelen die opnieuw zijn afgelegd komt de score in plaats van de bij de eerste afname behaalde score; – van de onderdelen die zijn blijven staan blijft de score van de eerste afname staan; – de aldus verkregen scores per onderdeel worden getotaliseerd en dat levert de cspe-score voor de herkansing op; – deze totaalscore wordt vervolgens m.b.v. de voor het cspe vastgestelde N-term omgezet in een cijfer (dat niet noodzakelijk hoger hoeft te zijn dan het cijfer bij de eerste afname). Tenslotte wordt conform artikel 51.3 van het Eindexamenbesluit het hoogste van de twee cijfers (cijfer eerste afname en cijfer herkansing) genomen en dat telt als definitief c.e.-cijfer.

Artikel 38: Diploma en cijferlijst

1. De locatiedirecteur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke kandidaat die eindexamen heeft afgelegd, een cijferlijst uit waarop voor zover van toepassing zijn vermeld:
 - a. de cijfers voor het SE en de cijfers voor het CE,
 - b. het thema en de beoordeling van het profielwerkstuk,
 - c. de beoordeling van het kunstvak en het vak lichamelijke opvoeding uit het gemeenschappelijk deel van de leerweg in mavo en vbo,
 - d. de beoordeling van de maatschappelijke stage (indien van toepassing), als:
 - 1) de maatschappelijke stage is beoordeeld met 'voldoende' of 'goed';
 - 2) deze ten minste de duur heeft gehad van 30 uren,
 - e. de eindcijfers voor de examenvakken met inbegrip van het cijfer bepaald op grond van artikel 50, tweede lid, van het Eindexamenbesluit, en
 - f. de uitslag van het eindexamen.
2. De locatiedirecteur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke voor het eindexamen geslaagde kandidaat, daaronder mede begrepen de kandidaat die zijn eindexamen met gunstig gevolg heeft voltooid ten overstaan van het College voor toetsen en examens, een diploma uit, waarop in elk geval de leerweg is vermeld die bij de uitslag is betrokken.
3. Indien een kandidaat in meer vakken examen heeft afgelegd dan in de vakken die ten minste samen een eindexamen vormen, worden de vakken die niet bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken, op de cijferlijst vermeld, tenzij de kandidaat daartegen bedenkingen heeft geuit.
4. Vakken waarvoor de kandidaat bij het eindexamen vmbo voor zover het betreft de theoretische leerweg, is vrijgesteld op grond van een eerder afgelegd eindexamen vmbo voor zover het betreft de kaderberoepsgerichte leerweg of de basisberoepsgerichte leerweg waarvan deze vakken dan wel de overeenkomstige vakken, bedoeld in artikel 10, negende lid, van de wet, deel uitmaken, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het eerder behaalde cijfer.
5. Andere vakken waarvoor de kandidaat vrijstelling of ontheffing is verleend, worden vermeld op de cijferlijst, zonder vermelding van een cijfer.
6. De locatiedirecteur en de examensecretaris van het eindexamen tekenen de diploma's en de cijferlijsten.
7. Indien de kandidaat in een bepaald jaar is geslaagd voor het eindexamen, draagt de locatiedirecteur er op verzoek van de kandidaat zorg voor dat de behaalde cijfers voor de vakken waarin in datzelfde jaar deeleindexamen of deelstaatsexamen is afgelegd, worden vermeld op de cijferlijst.
8. De directeur van een scholengemeenschap die in elk geval een school voor mavo omvat, reikt op verzoek van de kandidaat die met goed gevolg het examen vmbo in de gemengde leerweg aan die school heeft afgelegd en bovendien examen heeft afgelegd in een extra algemeen vak en met het meetellen van dat vak voldoet aan artikel 36 voor zover het betreft de uitslag van het eindexamen vmbo in de theoretische leerweg, het diploma vmbo in de theoretische leerweg uit.

Artikel 38a: Voorschriften *judicium cum laude*

1. Een kandidaat is geslaagd voor het eindexamen *vmbo theoretische leerweg* met toekenning van het *judicium cum laude* indien zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:
 - a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van de eindcijfers voor:
 - 1°. de vakken Nederlandse taal, Engelse taal en maatschappijleer, en de algemene vakken van het profieldeel, en
 - 2°. het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld, en
 - b. ten minste het eindcijfer 6 of ten minste de kwalificatie 'voldoende' voor het profielwerkstuk en alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling van artikel 36.

2. Een kandidaat is geslaagd voor het eindexamen *vmbo basisberoepsgerichte leerweg* of *kaderberoepsgerichte leerweg* met toekenning van het *judicium cum laude* indien zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:
 - a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van:
 - 1°. de eindcijfers voor het profielvak en de twee algemene vakken van het profieldeel, en
 - 2°. het eindcijfer berekend op grond van artikel 36, derde lid, en
 - b. ten minste het eindcijfer 6 of ten minste de kwalificatie 'voldoende' voor alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling van artikel 36.
3. Een kandidaat is geslaagd voor het eindexamen *vmbo gemengde leerweg* met toekenning van het *judicium cum laude* indien zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:
 - a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van:
 - 1°. de vakken Nederlandse taal, Engelse taal en maatschappijleer, en de algemene vakken van het profieldeel, en
 - 2°. het algemene vak uit het vrije deel of het eindcijfer berekend op grond van artikel 36, vierde lid, en
 - b. ten minste het eindcijfer 6 of ten minste de kwalificatie 'voldoende' voor het profielwerkstuk en alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling van artikel 36.

Artikel 38b: Voorlopige cijferlijst

1. Indien de kandidaat een CE of een afsluitend SE in één of meer vakken heeft afgelegd in het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar en vervolgens de school verlaat zonder het eindexamen te voltooien, verstrekt de locatiedirecteur hem een voorlopige cijferlijst, voor zover deze niet op grond van artikel 37a, vijfde lid, van het Eindexamenbesluit zijn vervallen.
2. Op de voorlopige cijferlijst worden het vak of de vakken waarin de kandidaat CE heeft afgelegd vermeld, alsmede het cijfer van het SE, het cijfer van het CE en het eindcijfer.
3. Indien de kandidaat een afsluitend SE heeft afgelegd wordt de beoordeling of het cijfer daarvan vermeld op de voorlopige cijferlijst.

Artikel 39: Certificaat

De locatiedirecteur reikt aan de definitief voor het eindexamen vmbo afgewezen kandidaat die de school verlaat en die voor een of meer vakken van dat eindexamen een eindcijfer 6 of meer heeft behaald, een certificaat uit, waarop zijn vermeld, voor zover van toepassing:

- a) het vak of de vakken waarvoor de kandidaat een eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en
- b) het thema van het profielwerkstuk, voor zover beoordeeld met 'goed' of 'voldoende'.

Artikel 40: Duplicaten, afgifte verklaringen en vervangende opleidingsdocumenten

1. Duplicaten van afgegeven diploma's, certificaten, bewijzen van ontheffing en cijferlijsten worden niet verstrekt.
2. Een schriftelijke verklaring dat een in het eerste lid bedoeld document is afgegeven, welke verklaring dezelfde waarde heeft als dat document zelf, kan uitsluitend door de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) worden verstrekt.
3. Een document ter vervanging van een diploma, certificaat of cijferlijst kan uitsluitend door de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) worden verstrekt indien op grond van artikel 4, vierde lid, artikel 7, eerste lid, of artikel 28b, tweede lid, van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek de voornaam onderscheidenlijk de geslachtsnaam van de kandidaat is gewijzigd.

Hoofdstuk VI Overige bepalingen

Artikel 41: Afwijking wijze van examineren

1. De locatiedirecteur kan toestaan dat een gehandicapte kandidaat het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de locatiedirecteur de wijze waarop het examen zal worden afgelegd, met dien verstande dat aan de overige bepalingen in dit reglement en het Eindexamenbesluit wordt voldaan. Hij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie en het bevoegd gezag.
2. Tenzij sprake is van een objectief waarneembare lichamelijke handicap, geldt ten aanzien van de in het eerste lid bedoelde aangepaste wijze van examineren dat:
 - a. er een deskundigenverklaring is die door een ter zake deskundige psycholoog, orthopedagoog, neuroloog of psychiater is opgesteld,
 - b. de aanpassing voor zover betrekking hebbend op het CE in ieder geval kan bestaan uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het CE met ten hoogste 30 minuten, en
 - c. andere aanpassing slechts kan worden toegestaan voor zover daartoe in de onder a genoemde deskundigenverklaring ten aanzien van betrokkene een voorstel wordt gedaan dan wel indien de aanpassing aantoonbaar aansluit bij de begeleidingsadviezen, vermeld in die deskundigenverklaring.
3. Het bevoegd gezag kan in verband met onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal afwijken van de voorschriften gegeven bij of krachtens het Eindexamenbesluit, ten aanzien van een kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt, ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie het Nederlands niet de moedertaal is. De in de eerste volzin bedoelde afwijking kan betrekking hebben op:
 - a. het vak Nederlandse taal en literatuur;
 - b. het vak Nederlandse taal;
 - c. enig ander vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is.
4. De in het derde lid bedoelde afwijking bestaat voor zover betrekking hebbend op het CE slechts uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het CE met ten hoogste 30 minuten en het verlenen van toestemming tot het gebruik van een verklarend woordenboek der Nederlandse taal.
5. Van elke afwijking op grond van het derde lid wordt mededeling gedaan aan de inspectie en aan het bevoegd gezag.

Artikel 42: Bewaren examenwerk

1. Het werk van het CE van de kandidaten wordt gedurende ten minste zes maanden na de vaststelling van de uitslag bewaard door de locatiedirecteur, ter inzage voor belanghebbenden. Inzage vindt onder toezicht plaats en tijdens de inzage mogen geen aantekeningen worden gemaakt.
2. Een door de locatiedirecteur en de examensecretaris ondertekend exemplaar van de opgave, bedoeld in artikel 56 van het Eindexamenbesluit wordt gedurende ten minste zes maanden na de vaststelling van de uitslag in het archief van de school bewaard.
3. De locatiedirecteur draagt er zorg voor dat een volledig stel van de bij de centrale examens gebruikte opgaven gedurende ten minste zes maanden na de vaststelling van de uitslag bewaard blijft in het archief van de school.

4. Een kandidaat die voor een vak ten overstaan van het College voor toetsen en examens CE aflegt met geheime opgaven, kan omtrent zijn werk gedurende genoemde periode van zes maanden inlichtingen inwinnen bij het College voor toetsen en examens.

Artikel 43: Spreiding van het eindexamen

1. De locatiedirecteur kan, de inspectie gehoord hebbende, en onder mededeling aan het bevoegd gezag toestaan dat ten aanzien van een kandidaat die in het laatste leerjaar langdurig ziek is en ten aanzien van een kandidaat die als gevolg van overmacht lange tijd niet in staat is geweest het onderwijs in alle betrokken eindexamenvakken in het laatste leerjaar te volgen, het CE en in voorkomend geval het SE, voor een deel van de vakken in het ene schooljaar en voor het andere deel in het daarop volgende schooljaar wordt afgelegd. In dat geval wordt het eindexamen in een vak in het eerste of in het tweede van deze schooljaren afgesloten. Met een kandidaat die voor deze regeling in aanmerking komt, worden de aanvullende regelingen uit het Eindexamenbesluit doorgenomen.
2. De locatiedirecteur geeft zijn in het eerste lid bedoelde toestemming uiterlijk voor de aanvang van het eerste tijdvak van het CE. In bijzondere gevallen kan de locatiedirecteur, onder mededeling aan het bevoegd gezag, afwijken van de eerste volzin ten behoeve van een kandidaat die nog niet in alle betrokken eindexamenvakken CE heeft afgelegd.
3. Artikel 37, eerste tot en met vierde lid, is ten aanzien van de kandidaat van toepassing in het eerste en in het tweede schooljaar van het gespreid CE, met dien verstande dat het in dat artikel bedoelde recht in het eerste schooljaar ontstaat nadat de eindcijfers van de vakken waarvoor in het eerste schooljaar het CE is afgesloten, voor de eerste maal zijn vastgesteld.
4. Zo spoedig mogelijk na de vaststelling van de eindcijfers, behaald tot en met het eerste schooljaar van het gespreid CE, zendt het bevoegd gezag in het Register Onderwijsdeelnemers (ROD) aan de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) een opgave waarop voor die kandidaat zijn vermeld de gegevens, genoemd in artikel 56 van het Eindexamenbesluit, onderdelen a tot en met g.
5. De locatiedirecteur en de examensecretaris stellen op verzoek van de kandidaat de uitslag van het eindexamen reeds vast aan het einde van het eerste schooljaar van het gespreid CE of het gespreid SE, met overeenkomstige toepassing van artikel 36.

Artikel 44: Vervroegd examen

1. Vervroegd examen kan worden gedaan in het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar in een of meer vakken maar niet in alle vakken (artikel 37a lid 1 Eindexamenbesluit). De kandidaat kan zich hiervoor melden bij de examensecretaris en de vakdocent.
2. Met een kandidaat die voor deze regeling in aanmerking komt, worden de aanvullende regelingen uit het Eindexamenbesluit doorgenomen.

Artikel 45: Examen op hoger niveau

1. Kandidaten mogen examen op een hoger niveau afleggen dan het niveau waarin de kandidaat onderwijs volgt.
2. Wanneer de kandidaat een examen op een hoger niveau niet of niet naar tevredenheid haalt, kan dat examen alsnog op het eigen niveau afgelegd worden (dit is de 'terugvaloptie')⁵
Deze mogelijkheid wordt niet als herkansing gezien.

⁵ De terugvaloptie wordt in het PTA per vak geregeld

3. Met een kandidaat die voor deze regeling in aanmerking komt, worden de aanvullende regelingen uit het Eindexamenbesluit doorgenomen.

Artikel 46: Schoolexamen rekenen vmbo

Voor leerlingen zonder wiskunde die in het schooljaar 2021/2022 eindexamen doen, is er een schoolexamen rekenen. De afnamevorm en het aantal examens bepaalt de school zelf. Het resultaat voor het schoolexamen rekenen telt niet mee in de uitslag, maar wordt vermeld op een bijlage bij de cijferlijst.

Hoofstuk VII

Locatiecommissie en centrale examencommissie

Artikel 47: Benoeming en samenstelling van de locatiecommissie en de centrale examencommissie

1. Het bevoegd gezag stelt een locatiecommissie in voor elke door de school verzorgde schoolsoort (locatiecommissie van de locatie) of groep(en) van schoolsoorten (centrale examencommissie).
2. Het bevoegd gezag draagt er mede door de samenstelling van de centrale examencommissie zorg voor dat het onafhankelijk en deskundig functioneren van deze commissie voldoende wordt gewaarborgd.
3. Ten minste één lid van de centrale examencommissie is als docent verbonden aan de schoolsoort of groep van schoolsoorten waarvoor deze commissie is ingesteld. De examensecretaris maakt deel uit van de commissie voor zover het zijn locatie betreft.
4. Leden van het bevoegd gezag worden niet benoemd tot lid van de locatiecommissie danwel de centrale examencommissie.

Artikel 48: Taken en bevoegdheden van de centrale examencommissie

1. De centrale examencommissie heeft de volgende taken en bevoegdheden:
 - a. het borgen van de kwaliteit van de schoolexaminering (procesmatig, inhoudelijk, passend bij de visie van de school en passend bij het afsluitende karakter van het SE),
 - b. het vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen om schoolexamens te beoordelen en vast te stellen.
2. De centrale examencommissie stelt regels vast over de uitvoering van de taken en bevoegdheden, bedoeld in het tweede lid, en de maatregelen die zij in dat verband kan nemen.
3. Indien een kandidaat bij de centrale examencommissie een verzoek of ene klacht indient waarbij een lid van deze commissie is betrokken, neemt het betrokken lid geen deel aan de behandeling van het verzoek of de klacht.
4. De centrale examencommissie stelt jaarlijks een verslag op over haar bevindingen bij het borgen van de kwaliteit van de schoolexaminering en verstrekt dit verslag aan het bevoegd gezag.

Hoofstuk VIII

Slotbepalingen

Artikel 49: Onvoorziene gevallen

In gevallen waarin dit reglement niet voorziet, beslist het bevoegd gezag na overleg met de locatiedirecteur, de examiner(en) en/of de inspectie. Hij deelt zijn beslissing zo spoedig mogelijk schriftelijk mede aan alle betrokkenen en, zo nodig, aan de inspectie

Artikel 50: Wijziging regelgeving en jurisprudentie

Het is mogelijk dat het Eindexamenbesluit tussentijds wordt gewijzigd. In dat geval geldt de wijziging ook voor dit reglement, en wel met ingang van de aangegeven datum van wijziging. Tevens is het mogelijk dat jurisprudentie aantoont dat één of meerdere bepalingen van dit reglement niet gehandhaafd kunnen worden; in dat geval worden de betreffende bepalingen aangepast volgens de jurisprudentie.

Artikel 51: Inwerkingtreding

Dit reglement treedt in werking op 1 augustus 2022.

Artikel 52: Werkingsduur

Dit reglement is geldig voor onbepaalde duur, tot het tijdstip waarop het bestuur een nieuw reglement vaststelt.

Artikel 53: Citeertitel

Dit reglement kan worden aangehaald als: Examenreglement vmbo, schooljaar 2022-2023 van het Esdal College.

Programma van toetsing en afsluiting vmbo, schooljaar 2022-2023

Artikel 1: Algemeen

Het programma van toetsing en afsluiting (hierna: "PTA") vormt een onverbreekelijk geheel met het Eindexamenbesluit en het Examenreglement vmbo, schooljaar 2022-2023 van het Esdal College (hierna: "Examenreglement"). Gedefinieerde begrippen in het PTA hebben dezelfde betekenis als de gedefinieerde begrippen in het Examenreglement. In het PTA zijn de aanvullende regelingen met betrekking tot het SE en de vakspecifieke regelingen vermeld.

Artikel 2: Schoolexamen (SE)

Het schoolexamen kan bestaan uit de volgende toetsen:

- a. MT = mondelinge toetsen;
- b. ST = schriftelijke toetsen met gesloten en/of open vragen;
- c. DT = digitale toetsen;
- d. PO = praktische opdrachten;
- e. HD = handelingsdelen;
- f. PWS = profielwerkstuk.

Artikel 3: Het programma van toetsing en afsluiting (PTA)

1. Het PTA wordt jaarlijks vastgesteld en heeft voor de kandidaten geldigheid voor het cohort waarvan ze deel uitmaken.
2. In het PTA staan vermeld:
 - a. per vak een overzicht van de onderdelen van het SE: de toetsen, de praktische opdrachten, handelingsdelen en het profielwerkstuk, voor zover die onderdelen voor dat vak deel uitmaken van het SE;
 - b. per vak een tijdplanning van de onderdelen van het SE;
 - c. per toets een omschrijving van de wijze van toetsing;
 - d. per toets een koppeling met de onderdelen/eindtermen van het examenprogramma van het betreffende vak;
 - e. de wijze waarop het eindcijfer van het SE wordt berekend.
3. Voor de aanvang van de toets worden de kandidaten op de hoogte gebracht van:
 - a. de dag en de tijd waarop de toetsen worden afgenomen;
 - b. de duur van de toetsen.
4. De opgaven voor de toetsen en de daarbij behorende normen worden door de vaksectie bepaald.

Artikel 4: Mededelingen cijfers en andere beoordelingen

1. Van iedere beoordeling, c.q. van ieder cijfer, meetellend voor het SE, stelt de examinerende kandidaat zo spoedig in kennis, doch uiterlijk tien werkdagen nadat het werk is ingeleverd.
2. De kandidaten hebben het recht het door hen gemaakte werk in te zien. Het is hen evenwel niet toegestaan het betreffende werk te kopiëren dan wel te fotograferen.

Artikel 5: Deelname aan het centraal examen (CE)

1. De kandidaat dient het SE te hebben afgesloten voor de aanvang van het eerste tijdvak van het CE⁶. Dit betekent dat:
 - a. de handelingsdelen naar 'behoren' moeten zijn afgelegd;
 - b. alle schriftelijke en mondelinge toetsen, waaronder praktische opdrachten en kijk- en luistertoetsen, gemaakt en beoordeeld dienen te zijn;
2. Als de kandidaat voor de vakken lichamelijke opvoeding en het kunstvak uit het gemeenschappelijk deel niet de kwalificatie 'voldoende' of 'goed' heeft behaald, wordt betrokkene wel toegelaten tot het CE. Hij is echter bij voorbaat afgewezen.
3. Als het een eindexamen gemengde of theoretische leerweg betreft en de kandidaat voor het profielwerkstuk niet de kwalificatie 'voldoende' of 'goed' heeft behaald, wordt betrokkene wel toegelaten tot het CE. Hij is echter bij voorbaat afgewezen.

Artikel 6: Geldigheidsduur van behaalde schoolexamenresultaten

1. De resultaten van het SE, behaald in het derde leerjaar, komen te vervallen als de kandidaat niet wordt bevorderd tot het laatste leerjaar.
2. De schoolexamenresultaten, behaald in het laatste leerjaar, komen te vervallen als de kandidaat niet slaagt voor het eindexamen.
3. In afwijking van lid 1 en lid 2 komt de beoordeling van het profielwerkstuk niet te vervallen.
4. Voor de kandidaat die tot het voorlaatste of het laatste leerjaar vanuit een andere afdeling of vanuit een andere school wordt toegelaten, nadat in dat leerjaar reeds toetsen zijn afgenomen, stelt de locatiedirecteur een regeling vast in overleg met de betrokken docent(en) en de kandidaat.

Artikel 7: Het profielwerkstuk

De opdracht voor het maken van een profielwerkstuk is uitsluitend bestemd voor kandidaten van de gemengde of theoretische leerweg. Bij het profielwerkstuk gaat het om een vakoverstijgende thematiek, die past binnen de sector. De kandidaat dient aan het profielwerkstuk tenminste twintig uur te besteden. Bij het profielwerkstuk wordt zowel het proces als het product beoordeeld. De beoordeling vindt tenminste plaats door de betreffende docent aan de hand van criteria, die vooraf aan de kandidaat bekend zijn gemaakt. Het profielwerkstuk moet met de kwalificatie 'voldoende' of 'goed' worden afgesloten en wordt apart op de cijferlijst vermeld. Het profielwerkstuk weegt niet mee in het cijfer voor het SE van afzonderlijke vakken.

Artikel 8: Afstromen en opstromen

1. Bij tussentijds afstromen of opstromen zal de kandidaat in de meeste gevallen toetsen uit het PTA moeten inhalen.
2. Lid 1 geldt in ieder geval voor toetsen die meetellen voor het SE en waarvan de eindtermen niet voorkomen in nog af te nemen toetsen.
3. Voorwaarde is dat gedurende de PTA-periode alle eindtermen zijn getoetst
4. In het geval van af- of opstromen, worden alle gemaakte PTA-onderdelen nagekeken met het passende correctiemodel.
5. Af- en opstromen is mogelijk tot een week na de bevorderingsvergadering in het voorexamenjaar.
6. De teamleider, examensecretaris of leerjaarcoördinator neemt contact op met de vakdocent(en) over mogelijke deficiënties en over een advies voor het inhalen van deficiënties.

⁶ Zie evenwel artikel 15 lid 3 en lid 4 Examenreglement vmbo

7. De teamleider, examensecretaris of leerjaarcoördinator bespreekt met de kandidaat de wijze waarop en het tijdpad waarin de deficiënties moeten worden ingehaald.
8. De centrale examencommissie kan in zeer bijzondere gevallen afwijken van bovenstaande.

Artikel 9: Toegestane hulpmiddelen

Voor zover in het PTA voor het betreffende vak niet expliciet anders is bepaald, zijn de hulpmiddelen die zijn toegestaan bij het CE, ook toegestaan bij het SE.

1. WAT IS ANDERS IN HET SCHOOLJAAR 2022-2023

Er zijn geen wijzigingen t.o.v. de toegestane hulpmiddelen vmbo schooljaar 2021-2022.

2. TOEGESTANE HULPMIDDELEN VMBO SCHOOLJAAR 2022-2023

Vak	leerweg	Hulpmiddel
alle vakken	alle leerwegen	Basispakket, bestaande uit: – schrijfmateriaal incl. millimeterpapier – tekenpotlood – blauw en rood kleurpotlood – liniaal met millimeterverdeling – passer – nietmachine (zie 4.4) – geometrische driehoek – vlakgum – rekenmachine (zie 3.2)
alle centrale examens	alle leerwegen	Eindelijk verklarend papieren woordenboek Nederlands (zie 3.1.1) <i>of</i> Woordenboek Nederlands-thuistaal en/of thuistaal-Nederlands (zie 3.1.1)
Fries, moderne vreemde talen	alle leerwegen	Woordenboek naar en van de doeltaal; Bij Engels: (op verzoek kandidaat) daarnaast ook woordenboek Engels-Engels (zie 3.1.2)

wiskunde	alle leerwegen	Naast of in plaats van de geometrische driehoek: een windroos roosterpapier in cm^2
nask 1, nask 2	alle leerwegen	Door het CvTE goedgekeurd informatiemateriaal (zie 3.3)
cspe beroepsgericht	bb, kb en gl	De informatie over de benodigde materialen, grondstoffen, gereedschappen en/of hulpmiddelen bij de praktische opdrachten van het cspe wordt elk jaar o.a. in de instructie voor de examinerator meegedeeld.
cpe beeldend	gl, tl	Informatie over de afname wordt elk jaar in de instructie voor de examinerator meegedeeld.

3. TOELICHTING

3.1 WOORDENBOEK

3.1.1 Woordenboek Nederlands

Een eendelig verklarend woordenboek Nederlands is toegestaan bij alle schriftelijke examens, flexibele digitale examens bb en kb, centraal praktische examens gl/tl en de centraal schriftelijke praktische examens bb, kb en gl, kortom bij alle centrale examens vmbo. In plaats van het eendelig woordenboek Nederlands mag ook gebruikgemaakt worden van een woordenboek van Nederlands naar de thuistaal van de kandidaat (bijvoorbeeld Nederlands – Spaans) en/of een woordenboek vanuit de thuistaal van de kandidaat naar het Nederlands (bijvoorbeeld Spaans – Nederlands). Een woordenboek Nederlands-thuistaal en thuistaal-Nederlands in één band is ook toegestaan.

Het woordenboek kan een natuurlijk en vanzelfsprekend hulpmiddel zijn dat de kandidaat zekerheid verschaft bij een enkel woord; het kan ook leiden tot bijvoorbeeld tijdnoed als een kandidaat zekerheidshalve te veel woorden opzoekt. Bij vakspecifieke termen kan het woordenboek ook aanleiding geven tot verwarring. Een voorbeeld: eentonigheid heeft in het vak muziek een betekenis die niet strookt met de beschrijving in een woordenboek. In situaties zoals het voorbeeld bij het vak muziek is de vakinhoudelijke omschrijving de geldige; voor een inhoudelijk afwijkende omschrijving worden geen punten toegekend, ook niet als de kandidaat deze omschrijving letterlijk aan het woordenboek heeft ontleend.

Waar de spelling van het Nederlands wordt beoordeeld, zijn alleen schrijfwijzen volgens de huidige officiële spellingsregels toegestaan.

3.1.2 Woordenboek moderne vreemde talen en Fries

Bij de moderne vreemde talen en Fries is een woordenboek doeltaal – thuistaal en thuistaal – doeltaal toegestaan. Voor de meeste leerlingen is Nederlands de thuistaal. Bij de centraal examens Frans is dus een woordenboek Frans – Nederlands toegestaan. Een kandidaat die Pools als thuistaal heeft, mag in plaats van Frans – Nederlands kiezen voor een woordenboek Frans – Pools. 'Thuistaal' hoeft in dit verband niet letterlijk genomen te worden. Voorbeeld: Als Berbers de thuistaal is en een woordenboek doeltaal – Berbers is niet voorhanden, mag ook gekozen worden voor doeltaal – Arabisch.

Bij het vak Engels mag het bevoegd gezag toestemming geven om een woordenboek Engels – Engels te gebruiken naast een tweetalig woordenboek.

3.1.3 Digitaal woordenboek

Een digitaal woordenboek is niet toegestaan.

3.2 REKENMACHINE

Bij wiskunde kb en gl/tl, nask 1 kb en gl/tl, nask 2 gl/tl en bij het cspe gl voor het profielvak bouwen, wonen en interieur moet de rekenmachine naast de grondbewerkingen tevens beschikken over toetsen voor π , x tot de y e macht, x kwadraat, $1/x$ en $\sin/\cos/\tan$ in graden (en hun inversen). Bij wiskunde bb moet de rekenmachine naast de grondbewerkingen beschikken over toetsen voor x kwadraat en (tweedemachts)worteltrekken.

Bij alle overige vakken zijn de grondbewerkingen optellen, aftrekken, vermenigvuldigen en delen voldoende. Meer mogelijkheden mag, maar de rekenmachine mag niet één of meer van de volgende eigenschappen hebben:

- –lichtnetaansluiting tijdens het examen,
- –opladen tijdens het examen,
- –schrijfrol, alarm of ander geluid,
- –alfanumeriek (letters op scherm)[1](#),
- –grafieken weergeven,
- –zend- of ontvanginstallatie.

Meerregeligheid van het scherm wordt in de criteria niet genoemd. Dit houdt in dat een meerregelige machine niet verboden is als hij aan de overige criteria voldoet. Wel is het zo dat de meerregelige machines mogelijkheden hebben die bij de eenregelige machine ontbreken, zoals het maken van tabellen. Bij de huidige centrale examens is niet gebleken dat die extra mogelijkheden de kandidaat voordeel bieden.

Naast de rekenmachine van Facet is het voor kandidaten bij de flexibele digitale examens bb en kb toegestaan hun eigen rekenmachine te gebruiken.

3.3 INFORMATIEBOEK BIJ NASK 1 EN NASK 2

Bij het centraal examen nask 1 in alle leerwegen en nask 2 gl/tl heeft de kandidaat op het centraal examen informatiemateriaal nodig.

Goedgekeurd zijn:

- –Voor bb: Binas vmbo-basis, informatieboek nask 1 (2e editie, ISBN 978-90-01-80067-3)
- –Voor kb en gl/tl: BINAS vmbo-kgt, informatieboek voor nask 1 en nask 2 (2e editie, ISBN 978.90.01.80069.7).

Voor deze edities van Binas zijn errata uitgegeven. Zie voor deze errata de site [Externe link:www.noordhoffuitgevers.nl](http://www.noordhoffuitgevers.nl) (zoekterm errata Binas). Het is toegestaan deze fouten in Binas te verbeteren.

4. AANVULLENDE OPMERKINGEN

4.1 FORMULE WISKUNDE

Bij de exameneenheid Meetkunde van het centraal examen wiskunde in bb, kb en gl/tl moet de kandidaat enkele oppervlakte- en inhoudsformules kunnen toepassen, de kandidaat hoeft deze formules echter niet te kennen (zie de syllabus). Bij de examens bb worden de formules vermeld in het examen bij de opgave(n) waarvoor en indien zij relevant zijn. De kandidaat moet eenvoudige meetkundige berekeningen (zoals de oppervlakte in een rechthoekige driehoek) ook kunnen uitvoeren zonder de bijgeleverde formule.

Bij de examens kb en gl/tl worden alle formules opgesomd in één tabel in het examen.

4.2 COMPUTER ALS SCHRIJFGEREI BIJ DE CENTRAAL SCHRIFTELIJKE EXAMENS

Bij alle schriftelijke examens is de computer toegestaan als schrijfgerei. De school kan dat toestaan voor alle kandidaten. De school kan het ook toestaan voor speciale groepen kandidaten, bijvoorbeeld de dyslectische kandidaten. De spellingcontrole mag worden gebruikt bij centrale examens waarbij de spelling niet wordt beoordeeld.

Als de computer als schrijfgerei wordt ingezet bij de centrale examens Nederlands vmbo gl/tl en de papieren centrale examens Nederlands vmbo bb en kb dient de spellingcontrole bij niet-dyslectische kandidaten uitgeschakeld te zijn. Aan kandidaten met een deskundigenverklaring omtrent dyslexie als bedoeld in artikel 55, tweede lid, onder a, van het Eindexamenbesluit VO, mag het gebruik van spellingcontrole wel worden toegestaan. De correctoren moeten de aftrekregels voor spellingfouten ook toepassen bij leerlingen die met spellingcontrole hebben gewerkt.

Als de computer als schrijfgerei wordt gebruikt, is het van belang dat kandidaten geen toegang hebben tot verboden hulpmiddelen (zoals een digitaal woordenboek), en moet ook o.m. de opslag (bijvoorbeeld uitprinten) worden geregeld.

Op [Externe link:https://www.examenblad.nl/veel-gevraagd/wanneer-is-de-computer-tijdens-een](https://www.examenblad.nl/veel-gevraagd/wanneer-is-de-computer-tijdens-een) staan aanwijzingen voor scholen die de computer als schrijfgerei willen inzetten.

4.3 NOODZAKELIJK OF TOEGESTAAN?

De tabel in paragraaf 2 geeft een opsomming van de toegestane hulpmiddelen. Een kandidaat die bij een vak een voor dat vak toegestaan hulpmiddel gebruikt, is niet in overtreding. Een kandidaat die zonder het hulpmiddel aan het examen wenst deel te nemen, mag echter niet op grond van het ontbreken van het hulpmiddel de toegang worden ontzegd.

De mate waarin een toegestaan hulpmiddel ook noodzakelijk is, varieert tussen vakken, hulpmiddelen en kandidaten. Een feitelijk noodzakelijk hulpmiddel is de Binas bij nask 1 en nask 2: het lijkt niet aannemelijk dat een kandidaat alle informatie heeft gememoriseerd. Bij het verklarend woordenboek Nederlands is de behoefte en noodzaak kandidaat-afhankelijk: de een kent meer woorden dan de ander, de een heeft ook meer behoefte aan de zekerheid van het woordenboek dan de ander. Bij examens moderne vreemde talen zonder schrijfvaardigheid is een woordenboek naar de vreemde taal eigenlijk overbodig – het is slechts toegestaan om de regelgeving eenvoudig te houden (bij examens met schrijfvaardigheid is het immers weer wel zinvol), en ter voorkoming van veronderstelde rechtsongelijkheid ten opzichte van kandidaten die beschikken over beide delen in één band.

Of de school de hulpmiddelen ter beschikking stelt, of aan de kandidaat vraagt mee te nemen, is ter keuze aan de school.

4.4 OVERIGE NIET GENOEMDE HULPMIDDELEN

Naast het basispakket hulpmiddelen kan de kandidaat enkele hulpmiddelen meenemen die niet genoemd zijn, die op geen enkele wijze een relatie hebben met de exameneisen maar die wel functioneel (kunnen) zijn, zoals een nietmachine, puntenslijper, een markeerstift of een leesliniaal (loep). Hulpmiddelen die een relatie kunnen hebben met exameneisen, zijn niet toegestaan. Daaronder vallen onder andere tekensjablonen en spellingkaarten. Hulpmiddelen die geen relatie tot de exameneisen hebben maar geen enkele examenfunctie dienen, dienen te worden geweerd; niet omdat daardoor de exameneisen worden aangetast, maar omdat de ontstane onoverzichtelijkheid kan leiden tot een indirecte aantasting van exameneisen. Bij twijfel of een specifiek hulpmiddel een relatie tot de exameneisen heeft, wendt de school zich tot het College voor Toetsen en Examens.

4.5 SCHOOLEXAMEN EN CENTRALE EXAMEN

Deze regeling legt de toegestane hulpmiddelen vast voor het centraal examen.

Er is geen voorschrift dat bij alle schoolexamens van een vak dezelfde hulpmiddelen zouden moeten worden voorgeschreven als bij het centraal examen. De school kan gegronde redenen hebben om bijvoorbeeld vast te leggen dat bij kleinere toetsen in de moderne vreemde talen geen woordenboek is toegestaan, of dat bij sommige toetsen in een vak met grafische rekenmachine volstaan moet worden met een eenvoudige grafische rekenmachine of dat zelfs helemaal geen rekenmachine gebruikt mag worden. De school kan omgekeerd ook bij schoolexametoetsen hulpmiddelen toestaan die in het centraal examen niet zijn toegestaan.

Bijlage 1 bij het examenreglement vmbo, schooljaar 2022/2023:

*Voorbeelden van onregelmatigheden/fraude bij examenonderdelen (zie artikel 5);
voor een goed begrip, het betreft hier een niet-limitatieve opsomming:*

- het ongeoorloofd doorgeven, uitwisselen of overnemen van gegevens m.b.t. een onderdeel van een SE of CE, voorafgaande, tijdens of na afloop van een toets voor het SE of CE. In het dagelijks spraakgebruik valt deze onregelmatigheid onder fraude.
- het zonder toestemming van de examinerator of toezichthouder wijzingen of aanvullen van uitwerkingen na afloop van de officiële eindtijd van een (onderdeel van een) examen.
- het verstoren van het rustige en ordelijke verloop van een onderdeel van het SE of CE.
- het niet voldoen aan de gestelde inleverdata van praktische opdrachten, handelingsdelen of handelingsopdrachten.
- het hebben van spiekmateriaal bij een onderdeel van het examen. In het dagelijks spraakgebruik valt deze onregelmatigheid onder fraude.
- het aanbrengen van aantekeningen in woordenboek/Binas. In het dagelijks spraakgebruik valt deze onregelmatigheid onder fraude.
- het kopiëren, opnemen of verwerken van een niet zelf gemaakt (deel van een) werkstuk, of enige ander geraadpleegd werk zonder de geraadpleegde bronnen te vermelden. In het dagelijks spraakgebruik valt deze onregelmatigheid onder fraude. Ook het doorgeven van eigen gemaakt werk aan andere leerlingen is een onregelmatigheid.
- het kopiëren, opnemen of verwerken van in een eerder schooljaar zelf gemaakt werk in een opnieuw in te leveren opdracht zonder dat daar eerst uitdrukkelijk toestemming voor is verkregen bij de examinerator.